

ଚେରା

ବେଙ୍ଗ

ଲେଖକ :

ବୀରସ୍ୱତ ଦାସଗର୍ମା

ପ୍ରକାଶକ :

ଜେ. ମହାପାତ୍ର ଏଣ୍ଡ କୋ

ଛାନ୍ଦିନୀ ପାଠାଳୟ

ନିମଗଡ଼ି, କଟକ-୨

ମୂଲ୍ୟ ୪ ୩-୫୦

ବେଙ୍ଗ

ଲେଖକ :

ବାଚସ୍ପତି ଦାସଗର୍ମା

ପ୍ରକାଶକ ।

ଡେ ମହାପାତ୍ର ଏଣ୍ଡ କୋ.
ନିମତଉଡ଼ି, କଟକ—୨

ମୁଦ୍ରଣ :

ଜାହ୍ନବାପୀ ପ୍ରେସ୍
କାଳୀଗଳି, କଟକ - ୨

ପ୍ରଚ୍ଛଦ

ପ୍ରସେସ୍ ଏଣ୍ଡ ଅଫସେଟ୍ କୋ :
କାଳୀଗଳି, କଟକ - ୨

(ଏକ)

(ବିନ୍ଦୁଭି ଜାତିର ବେଙ୍ଗ ଆବାସ, ସ୍ୱଭାବ ଏବଂ ରଙ୍ଗ)

ବେଙ୍ଗ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅତି ପରିଚିତ । ପ୍ରାଣୀଜଗତର ଅସଂଖ୍ୟ ଜୀବଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଅନ୍ୟତମ । ଏହା ଏକ ସାଧାରଣ ମେରୁଦଣ୍ଡୀ ପ୍ରାଣୀ । ପିଲାଦିନେ ବେଙ୍ଗ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ତା ପଛରେ ଗୋଡେଇ ଖେଳିବା ଏବଂ ଧରିବ ଆମର ନିଷ୍ପତ୍ତ ମନେପଡେ । ପିଲାମାନଙ୍କ ମନରେ କୌତୂହଳ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଏଇ ବେଙ୍ଗ । ବର୍ଷାଦିନେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଆକ୍ଷାତର ସ୍ତମ୍ଭ ଅସରାଏ ଦୁଇ ଅସରା ଖୋ ହେଲେ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ଏମାନେ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ରାତିରେ ଏମାନଙ୍କର ଚିତ୍କାର ବା ରବ ସହ ଆମେ ଭଲଭାବେ ପରିଚିତ । ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଅନେକ ଗଳ୍ପ ଓ ଢଗ ମଧ୍ୟ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଏପରିକି ସାହିତ୍ୟ, ପୁରାଣ, ଉପନିଷଦ, ମହାଭାରତ, ରାମାୟଣ ପ୍ରଭୃତି ଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ଲୋକଗୀତି ଇତ୍ୟାଦିରେ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ ରହିଛି । ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଜୀବନରେ ଅନେକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଏବଂ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ଘଟଣାମାନ ଘଟେ ଯାହା କି ଆମେ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଜାଣି ନ ଥାଉ ।

ପ୍ରାଣୀଜଗତର ଜନବିକାଶ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ମେରୁଦଣ୍ଡୀ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମାଛମାନଙ୍କ ପରେ ଏଇ ବେଙ୍ଗଙ୍କର ସ୍ଥାନ । ପ୍ରାଣୀଜଗତର ସୃଷ୍ଟି ଜଳରେ । ମାଛମାନେ ଜଳତର । ଭୂଭାଗକୁ ଆସିବାରେ ବେଙ୍ଗମାନେ ସର୍ବ-ପ୍ରଥମ । ଏମାନେ ହେଲେ ଉଦ୍ଭୟତର ଅର୍ଥାତ୍ ଜଳ ଓ ସ୍ଥଳ ଉଦ୍ଭୟତ୍ର ଏମାନଙ୍କର ବାସୋପଯୋଗୀ । ଜଳ ଓ ସ୍ଥଳରେ ବାସ କରିବାପାଇଁ ଏମାନଙ୍କର ଶରୀରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଭୂଭାଗକୁ ଆସିବା ଦ୍ୱାରା ଏମାନଙ୍କର ଶରୀରର ଗଠନ ତଥା ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି ଅବଶ୍ୟ । ଜଳ ମଧ୍ୟରେ ମାଛମାନଙ୍କର ଗାଳିସି ଦ୍ୱାରା ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସଂପାଦିତ ହୁଏ । ବେଙ୍ଗର ଏଇ ଗାଳିସି ତିମ୍ବିଠାରୁ ବଢି ବଢି କେତେକ ଛର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥାଏ । ଏମାନେ ଦେଖିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଅବିକଳ ମାଛ

ମାନଙ୍କ ପରି । ଶରୀରର ଗଠନ ଓ ସ୍ୱଭାବରେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ମାତ୍ର । ଗାଳିସି ଫସ୍‌ଫସ୍ ଦ୍ୱାରା ଅପସାରିତ ହୁଏ ଯେପରିକି ବାୟୁ-ମଣ୍ଡଳରୁ ସିଧାସଳଖ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଦୁର୍ଲଭ ପାରିବ । ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗସ୍ତ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଈଳଘଗକୁ ଆସେ । ପୁଷି ତିମ୍ବ ଦେବାକୁ ଯାଏ ଜଳକୁ; ତେଣୁ ବେଙ୍ଗ ଉଦ୍ଭୟଚର—ଏହା ଯଥାର୍ଥ ।

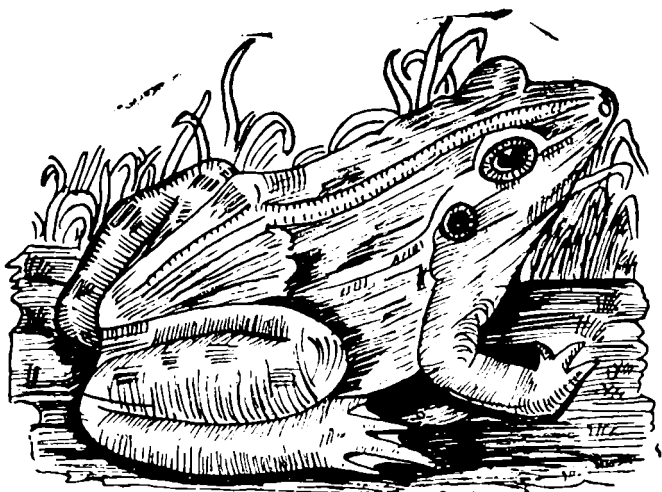
ବେଙ୍ଗମାନେ ନଗଣ୍ୟ ଜୀବ ହେଲେ ହେଁ ସହଜଲଭ୍ୟ, ନିରୀହ ଓ ଅସ୍ୱହ୍ମାନ । ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ୱଚ୍ଛର ମାଛାରେ ମିଳିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମର ଉପକାରୀ । ବିଶେଷକରି କୃଷକର ବନ୍ଧୁ । ଫସଲନଷ୍ଟକାରୀ କୀଟପତଙ୍ଗମାନେ ଏମାନଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଧାନ ଆହାର । ଆମେରିକା, ଚୀନ ସଭୃତି ଦେଶରେ ଲୋକଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ । ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବେଙ୍ଗ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ମଧୁରଜଳବାସୀ । ସମୁଦ୍ରର ଲୁଣୀ ପାଣିରେ ମୋଟେ ରହନ୍ତି ନାହିଁ । ବ୍ରାହ୍ମସ୍ତ୍ରୀଧାନ ଦେଶ-ମାନଙ୍କରେ ଏମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ସବୁଠାରୁ ବେଶି । ମେରୁପ୍ରଦେଶ ଆଡ଼କୁ ଗଲେ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମେ କ୍ରମେ ହ୍ରାସ ପାଏ । ପୋଖରୀ, ଗାଡ଼ିଆ, ନଦୀ, ଜଳାଶୟ, ଜଳଭଣ୍ଡାର, କୂଅ ସଭୃତିର ଶ୍ଚିର ଜଳ ଏବଂ ବିର୍ଣ୍ଣାଦିନେ ଜମିଥିବା ଖାଲୁଆ ସ୍ଥାନର ଜଳରେ ରହନ୍ତି । ଈଳଘଗରେ ବିଶେଷଭାବେ ଘରକୋଣ, କାଠ, ବାଉଁଶ-ବୁଢ଼ା ମୂଳ, ପଥରସନ୍ଧି, ଘାସବୁଢ଼ା, ପଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଗାଡ଼, ବଗିଚା ଏବଂ ଅନ୍ଧାରିଆ ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାସନ୍ଧ୍ୟା ସ୍ଥାନ ସଭୃତିରେ ରହନ୍ତି । ଦିବାଲୋକଠାରୁ ଦୂରରେ ଅନ୍ଧାରିଆ ସ୍ଥାନ ଦେଖି ଲୁଚି ରହିଥାଆନ୍ତି । ରାତିରେ ଅନ୍ଧାର ହେଲେ ଏମାନେ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ବିହାର କରନ୍ତି; ତେଣୁ ନିଶାଚର । ଜଳର ନିକଟରତ୍ନୀ ସ୍ଥାନ-ମାନଙ୍କରେ ରହନ୍ତି । କେତେକ ବେଙ୍ଗ-ପାଣି ବେଙ୍ଗ ଉଦ୍ଭୟ ଦିନ ଓ ରାତିରେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ପାଣି ପାଖକୁ ଗଲେ ଈଳରୁ ଜଳକୁ ଖପାଖପ୍ ଡିଆଁ ମାରନ୍ତି ।

ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ପ୍ରକାରଭେଦ

ପୃଥିବୀପୃଷ୍ଠରେ ନାନାଜାତିର ବେଙ୍ଗ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ଜିନି ସ୍ୱକାରର ବେଙ୍ଗ ଚିହ୍ନିଥାଉଁ । ଯଥା—ପାଣିବେଙ୍ଗ, କାଠବେଙ୍ଗ, ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେଙ୍ଗ । ଏହାଛଡ଼ା ଆହୁରି ଅନେକ ଜାତିର ବେଙ୍ଗ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ମିଳନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଜାଣିବା ଉଚିତ ।

(୧) ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେଙ୍ଗ (*Rana tigrina*)—ଏସିୟାର ପୂର୍ବଭାଗରେ ବେଶି ପରିମାଣରେ ମିଳନ୍ତି । ବର୍ଣ୍ଣାଦିନେ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର ମଞ୍ଚ ବଡ଼ ବଡ଼ ବେଙ୍ଗ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଏଇ ବେଙ୍ଗମାନେ ଆମର

ଖୁବ୍ ପରିଚିତ । ଏମାନଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେଙ୍ଗ କହନ୍ତି । କାରଣ ବ୍ରାହ୍ମଣୀମାନଙ୍କର ପଛତା ଭଳି ଏକ ଧଳା ରେଖା ମୁଣ୍ଡରୁ ଶରୀରର ଶେଷଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଡ଼ିଥାଏ । ଶରୀରର ଲମ୍ବ ପ୍ରାୟ ୭-୮ ଇଞ୍ଚ, ମାଂସଳ, ଗୋଡ଼ ହାତ ଖୁବ୍ ବଳିଷ୍ଠ । ଯେତେ ପାଖ

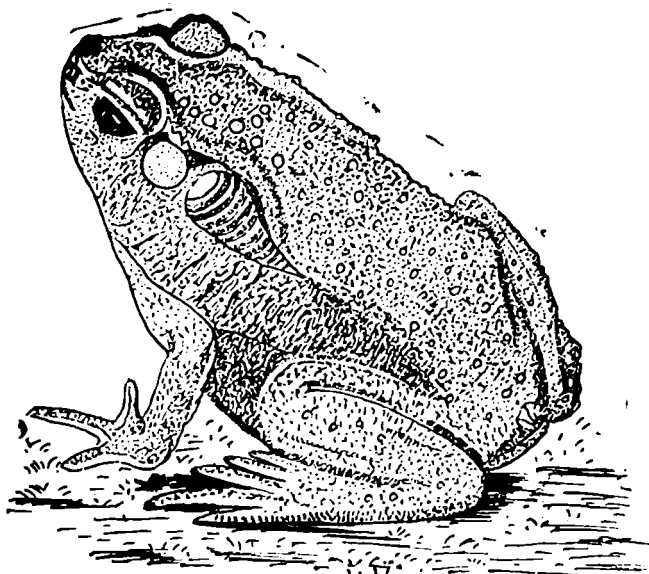

ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେଙ୍ଗ

ହଲଦିଆ ରଙ୍ଗର । ମୁହଁ ତ୍ରିକୋଣ ପରି, ପାଟି ଅର୍ଦ୍ଧବୃତ୍ତାକାର, ଅଣ୍ଟା ପାଖକୁ କୁଡ଼ଇଳି ଉଠିଥାଏ । ଶରୀର ଏହାର ଚିକ୍କଣ ଏବଂ ଖସଡ଼ା । ହାତରେ ଧରିଲେ ଖସି ତଳେ ପଡ଼ିଯାଏ; କାରଣ ନାଳ ଦେହସାର ଲାଗିଥାଏ । ବର୍ଷାଋତୁରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ମିଳନ୍ତି, ଅନ୍ୟ ଋତୁରେ ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଶରୀରର ରଙ୍ଗ ବାଦାମି, ପିଠିରେ ସବୁଜ ଓ ହଲଦିଆ ରଙ୍ଗର ଛପ ଚିହ୍ନ ଥାଏ ।

(୨) କାଠ ବେଙ୍ଗ—ଏମାନେ ନାନା ପ୍ରକାରର । ଯଥା—କଟକଟିଆ ବେଙ୍ଗ, ଲୁଣୀ ବେଙ୍ଗ, କୁଞ୍ଜ ବେଙ୍ଗ ଇତ୍ୟାଦି । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନକୁ ଆଲୋକ ସ୍ଥବେଶ କରେ ନାହିଁ ସେପରି ସ୍ଥାନ ଦେଖି ରହନ୍ତି । ଘରମାନଙ୍କର କୋଣସ୍ଥାନ, କାଠ, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବର୍ତ୍ତନାପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ବୁଢ଼ା ମୂଳେ ପ୍ରାୟ ରହନ୍ତି । ଶରୀର ରଙ୍ଗ କଳା ବା ବାଦାମି, ପିଠିଯାକ ଗିରିଗିରି ହୋଇ ବ୍ରଣପରି ବାହାରି ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥାଏ । ଶରୀରର ଲମ୍ବ ୪-୫ ଇଞ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସେମାନଙ୍କର ଶରୀର ଚିକ୍କଣ ନୁହେଁ; ତେଣୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଅସୁନ୍ଦର । ନିଜ ଶରୀରର ରଙ୍ଗ ଥରକୁଥର ବଦଳାଇ ପାରନ୍ତି । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ରହନ୍ତି ସେହି ସ୍ଥାନର ଶୁଦ୍ଧ ଚିନିଷର ରଙ୍ଗସହ ନିଜର ରଙ୍ଗ ମିଳାଇ ନେଇ ଥାଆନ୍ତି । ପଥର ପାଖରେ ରହିଲେ କଳା, ଶୁଖିଲା

ପତ୍ତ ଗଧ୍ୟରେ ବାତାମି, ଗଜ ପତ୍ତ ଉଦ୍ଭାତରେ ସବୁଜ ସ୍ତବ୍ଧଟି ରଙ୍ଗ
ଧାରଣ କରନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଏମାନେ ଶତ୍ରୁ ଦାଉରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା
କରନ୍ତି । ରଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ଜୋଟ ଜୋଟ ଜୀବ

କାଠ ବେଙ୍ଗ

ତଥା କୀଟପତଙ୍ଗ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ବସ୍ତୁର ରଙ୍ଗ ସହ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ
ଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ କରି ନ ପାରି
ସେମାନଙ୍କର ଶିକାର ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ବସିବା ସମୟରେ ଗୋଡ଼
ହାତ ଏପରି ଯାକିଜୁକି ରଖନ୍ତି ଯେ ଘଷା ଘଷା ଧରି ସେହି
ସ୍ଥାନରେ ବସି ରହି ପାରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଧରିଲେ ଏକ ପ୍ରକାର
କୁଟ୍‌କୁଟ୍ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି । ସାପ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଲେ ଭୀତହସ୍ତ
ହୋଇ ଗୋଟିଏ ସଙ୍କାର ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି । ଋତିରେ ସାପ ବେଙ୍ଗ
ଧରିଲେ ଏହିପରି ଶବ୍ଦ ସହଜରେ ଶୁଣା ଯାଇଥାଏ ।

(୩) ବୁଲ୍ ଫ୍ରୋ (Bull Frog) — ଏମାନେ କାନାଡା ସ୍ତବ୍ଧଟି
ଦେଶରେ ମିଳନ୍ତି । ଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ିକ ବାଦ୍ ଦେଇ ଶରୀରର ଲମ୍ବ
୭-୮ ଇଞ୍ଚ । ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ଏମାନେ ଚିତ୍କାର କରନ୍ତି ଏପରିକି
ମାଉଳ ମାଉଳ ଧରି ଶୁଣାଯାଏ । ୧୦ ଫୁଟ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଇ
ପାରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ମାଂସ ସୁସ୍ୱାଦୁ ।

(୪) ଜାଭାର ରାକୋଫୋରସ୍ ଟେଙ୍ଗ (Rhacophorus) —
ଏମାନେ ବୃକ୍ଷରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଶରୀର ଲମ୍ବା ୭-୮ ଇଞ୍ଚ ।

ପଞ୍ଚ ଗୋଡ଼ର ଆଙ୍ଗୁଳିଗୁଡ଼ିକ ଗୋଡ଼ଠାରୁ ଅଧିକ ଲମ୍ବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସହ ଏକ ପତଳା ମାଂସଳ ପରଦା ଦ୍ଵାରା ସଂଯୁକ୍ତ । ଗୋଡ଼ର ବୁଢ଼ଙ୍ଗ ଲିରେ ଏକ ଗତି (pad) ଥାଏ । ଏହା ଅଠାଳିଆ ରସ ନିର୍ଗତ କରେ ଯଦ୍ଵାରା ଗୁଚ୍ଛପତ୍ର ସହ ଲାଗି ଏହାର

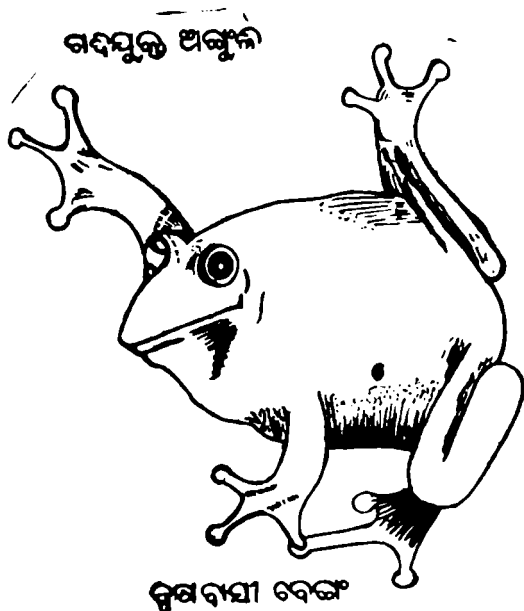

ଜାଭା ଦେଶରୁ ରାକୋଫୋରସ୍ ବେଙ୍ଗ
RHACOPHORUS

ଶରୀରକୁ ଧରି ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଝିଟିଝିଟି ଭଳି ଏମାନେ ଚାଲି ପାରେ । ଏମାନେ ଲମ୍ବରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଷେଷ୍ଟିମିଟର । ମାଂସଳ ପରଦା ଗୁଡ଼ିକ ଟାଣିଦେଲେ ୭୫ ବର୍ଗ ସେଣ୍ଟିମିଟର ପରିମିତ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ପାରନ୍ତି । ଏହି ବେଙ୍ଗର ଗୋଡ଼ ଗଛର ଡାଳରେ ଏକ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଲମ୍ବ ସ୍ଥାନ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୁଏ । ତାଙ୍କର ପିଠି ଓ ଗୋଡ଼ର ରଙ୍ଗ ସବୁଜ ଏବଂ ଆଙ୍ଗୁଳିର ରଙ୍ଗ କଳା ହୋଇଥାଏ । ଜାଭାରେ ମିଳନ୍ତି ଲେି ଏମାନଙ୍କୁ ଜାଭାର ରାକୋଫୋରସ୍ କହନ୍ତି ।

(୫) ବୃକ୍ଷ ବାସୀ ବେଙ୍ଗ (Hyla)— ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କରେ ବାସ କରୁଥିବାରୁ ଏମାନଙ୍କର ଏକାକି ନାମକରଣ ହେଇଛି । ଉଭୟ ପାଦର ଆଙ୍ଗୁଳି ଗତିଯୁକ୍ତ ଯାହା ସ୍ଥାୟୀରେ ଗଛକୁ ଡାଳ ବା ପତ୍ରକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ପାରେ । ଶରୀରର ରଙ୍ଗ ସବୁଜ ହୋଇଥିବାରୁ ଗଛମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏମାନଙ୍କର ଅଦୃଶ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ ନାହିଁ । ଏମାନେ ଜିଜ୍ଞାସ କରିବା ସମୟରେ ଯାହାର ଡଳାଉଗରିତ ସ୍ଵରଥଳୀ ବେଳୁନ୍ତି ଯାହା ସ୍ଵରାସ୍ତ୍ରୀର ସ୍ଵର

ଦେଖାଯାଏ । ଗୋଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ଦେହ ତଳେ ଯାକି ଖୁବ୍ ବେଶୀ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସିପାରେ ।

(୭) ବାବୁଡ଼ିଆଖିଆ ବେଙ୍ଗ (Cat eyed Frog)— ଏମାନଙ୍କର ଆଖି ଖୁବ୍ ବଡ଼ । ବିରତିମାନଙ୍କ ଆଖି ଭଳି ତନ୍ମୁର ଅଗ୍ରଭାଗ ଖୋଲିଆ ହୋଇ ଶିଖପରି ହୋଇଥାଏ; ତେଣୁ ଏଭଳି ନାମ-କରଣ କରାଯାଇଛି ।

(୭) ଗୋଲିଏଥୁ ବେଙ୍ଗ (Goliath Frog)— ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବବୃହତ୍ । ଆଫ୍ରିକାରେ ମିଳନ୍ତି । ଏଇ ବେଙ୍ଗ-ମାନଙ୍କର ନିତମ୍ବ-ଅଞ୍ଚେ ଯାଦୁରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କୁ ଧରିବାପାଇଁ ଅନେକେ ଉଦ୍ୟତ ହୁଅନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଏଇ ଜାତୀୟ ବେଙ୍ଗ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ୍ । ଏମାନେ ଖୁବ୍ ତରା-ଦରରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି । ଏହାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ଲୋକ ଅଧିକ ଦରରେ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ କୁଷାବୋଧ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏହାର ଲମ୍ବ ୩୦-୧୧ ଇଞ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ପାରିସର ନେଚୁରାଲ ହିଷ୍ଟ୍ରି ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ (Natural History Museum) ଏବଂ ଲଣ୍ଡନ୍ର ଚିଡ଼ିଆଖାନାରେ ଏମାନଙ୍କୁ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି ।

(୮) ପାଣି ବେଙ୍ଗ (Rana Cyanophyllctis)— ଏମାନେ ବିଶେଷକରି ଜଳ ନିକଟରେ ରହନ୍ତି । ଜଳ ନିକଟସ୍ଥତ ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳରେ ବାଲ୍ୟ ଶବ୍ଦ ଖାଇବାର ଦେଖାଯାଏ । ତାଙ୍କ ପାଖକୁ

ଶଲେ କିମ୍ବା କୌଣସି ଭୟର ଆଶଙ୍କା ହେଲେ ଧଡ଼ ଧଡ଼ ହେଇ ପାଣିକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ନ୍ତି । ଏମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦକ୍ଷ । ପାଣି ଭିତରେ ଥିବା ସମସ୍ତେ ମୁଣ୍ଡଟି ପାଣି ଉପରକୁ ଦେଖାଯାଏ ଏବଂ ଶରୀରଟି ବୁଡ଼ି ରହିଥାଏ । ଏମାନଙ୍କୁ ‘ପାଣିତୀଆ’ ବୋଲି କହନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଖୁସିମନରେ ଥାଆନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ଭୟର ଆଶଙ୍କା ନ ଥାଏ ସେତେବେଳେ ପାଣିରେ ଭସନ୍ତି । ବର୍ଷାଋତୁ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଗରନ୍ତି ।

(୯) ଲୁଣୀ ବେଙ୍ଗ (Marine toad)— ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକାର ଗୋଟିଏ ସ୍ଥଳର ବେଙ୍ଗ । ଲମ୍ବ ୮-୯ ଇଞ୍ଚ, ଓଜନ ପ୍ରାୟ ୩ ପାଉଣ୍ଡ ।

(ଦୁଇ)

ବେଙ୍ଗର ଶରୀର ଗଠନ

ବେଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ପ୍ରାଣୀ ହେଲେ ହେଁ ବଡ଼ ବଡ଼ ସ୍ଥାଣୀମାନଙ୍କ ସହ ଶରୀରର ଗଠନ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଶାରୀରିକ ସକ୍ରିୟାରେ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଏପରିକି ମଣିଷମାନଙ୍କର ସକ୍ରିୟା ସହିତ ମଧ୍ୟ କେତେକାଂଶ ସାଦୃଶ୍ୟ ରହିଛି । ଏହି ପ୍ରାଣୀ-ବିଜ୍ଞାନର ପଠନ ଆରମ୍ଭ କରିବାପାଇଁ ବେଙ୍ଗକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ରୂପେ ବଢ଼ାଯାଇଛି । ଏହାର ଶରୀର ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ, ଯଥା :— ମସ୍ତକ ଓ ଗଣ୍ଡି । ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାଣୀମାନଙ୍କ ପରି ଏମାନଙ୍କର ବେକ ଓ ଗ୍ରୀବା ନାହିଁ । ମସ୍ତକ ଶ୍ରିକୋଣାକାର ଏବଂ ସିଧା-ସଳଖ ଗଣ୍ଡି ସହ ସଂଯୁକ୍ତ । ବେକ ନ ଥିବାରୁ ପାଣିରେ ପଡ଼ିବିବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ହୁଏ, ଥିଲେ ଅସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ନିଶ୍ଚୟ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେଙ୍ଗ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଅଷ୍ଟାପାଖକୁ କୁଜ ନ ଥାଏ । ମସ୍ତକର ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ଥୋମାଟି କୁହାଯାଏ । ଏଠାରେ ଦୁଇଗୋଟି ଛୋଟ ଛିଦ୍ର ଥାଏ, ତାହା ବହିଃ ନିଃସାରକ ନାମରେ ନାମିତ । ଥୋମାଟି ତଳକୁ ଅର୍ଦ୍ଧବୃତ୍ତାକାର ପାଟି ଦେଖାଯାଏ । ନିଃସାରିତ୍ରର ସାମାନ୍ୟ ପତ୍ତକୁ ରହିଛି ଦୁଇଟି ଆଖି । ଏହା ଗୋଲ ହୋଇ ଶରୀରରୁ ଫୁଲି ଉପରକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଥାଏ । ଆଖି ବଡ଼ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ବେକ ନ ଥିବାରୁ ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇ ଋଷିଆଡ଼କୁ ଅନାଇପାରେ । ଆଖିର ଉପର ଓ ତଳପତା ଖୁବ୍ ପତଳା । ଉପରପତା ଅତଳ କିନ୍ତୁ ତଳପତା ସତଳ । ଏହାଛଡ଼ା ଏକ ତୃତୀୟ ଆଖିପତା ଯାହାକି ପତଳା ପରଦା ପରି, ଆଖିତୋଳା ଉପରକୁ ଥାଏ । ତୃତୀୟ ଆଖି କେବଳ ଶିବଙ୍ଗର ଥାଏ । ସେଇକି ଆଖି ଆଉ କାହାରି ନାହିଁ । ତେବେ ଏହି ଆଖିପତା ଧୁଳି,

ଆବର୍ଜନା ବା ଜଳସ୍ଥିତ ମଇଳା, ଆଖି ଭିତରକୁ ସ୍ରବେଶ କରାଇ ଦିଏ ନାହିଁ । ଏହା ଶୀଘ୍ର ପଡ଼ି ତୋଳାକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଇପାରେ ।

ଆଖିର ଠିକ୍ ଉପରକୁ ଦୁଇଟି ଗୋଲ ଚମଡ଼ା ପରଦା ଦେଖାଯାଏ । ଏହା ତୁମ ବାଜା ଭଳି ମନେହୁଏ । ଏହାକୁ କର୍ଣ୍ଣପଟ (Ear drum) କହନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ପରି ବାହ୍ୟ-କର୍ଣ୍ଣ ଏମାନଙ୍କର ନାହିଁ । ଏହା ଥିଲେ ପହଁରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତା । ମସ୍ତକର ଠିକ୍ ଶେଷଭାଗକୁ ଥାଏ ଦୁଇଟି ଫୁଲି ଉଠିଥିବା ଲମ୍ବା ଛିକୋଣାକାର ଗ୍ରନ୍ଥି । ଏହା ପେରୋଟିଡ଼ ଗ୍ରନ୍ଥି (Parotid gland) । ଏହାର କ୍ଷରଣ ଧଳା, ବହୁଳିଆ ଓ ବିଷାକ୍ତ । ଏହି ବିଷଗ୍ରନ୍ଥି ବିଭିନ୍ନ କୀଟପତଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ମାରିବାରେ ଯାହାନ୍ୟ କରେ । ଆମ ଆଖିରେ ଏହା ପଡ଼ିଲେ ଜଳେ ।

ଶରୀରକୁ ଆବୃତ କରିଥିବା ଚମଡ଼ା ତଳେ ଥିବା ମାଂସ-ପେଶୀଠାରୁ ଛାତି ଛୁଗୁଳା ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହାର ଉପର ଭାଗ କଳା ବା ବାଦାମି । ପେଟପାଖର ରଙ୍ଗ ହଳଦିଆ, ରଙ୍ଗହୀନ ବା ଗୋଲିଆ ପାଣି ଭଳି । ଏଣୁକରି ବେଙ୍ଗ ପାଣି ଭିତରେ ଥିବା ସମୟରେ ତଳୁ ଦେଖିଲେ ବା (ଯେଉଁ ଜୀବଜନ୍ତୁ ଦେଖୁଥିବେ) ଏମାନଙ୍କର ଅଛିଦ୍ୱ ଅନୁଭବ କରିହୁଏ ନା । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଉପରପଟୁ ଦେଖିଲେ ପାଣିର ରଙ୍ଗ ବା ପାଣି ଭିତରେ ଥିବା ପଥର ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିନିଷର ରଙ୍ଗ ସହ ଏହାର ଉପର (ପିଠି) ପାଖର ରଙ୍ଗ ମିଶିଯାଏ । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ ଜାଣିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହାଦ୍ୱାରା ବେଙ୍ଗ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରେ ଏବଂ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ କବଳରୁ ମଧ୍ୟ ନିଜେ ରକ୍ଷା ପାଇଥାଏ । କାଠବେଙ୍ଗ ଓ ଲୁଣୀ ବେଙ୍ଗରେ ଥାଏ ଅର୍ଦ୍ଧଂଖ୍ୟ ଗିବି ଗିବି । ପାଣି ବେଙ୍ଗ ତଥା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେଙ୍ଗରେ ଥାଏ ସବୁଜ ଓ ଧଳା ଛାପଛାପକା ଦାଗ ଓ ଏକ ଲମ୍ବା ରେଖା । ଶରୀରର ପକ୍ଷାଦ୍ୱାରାରେ ଥିବା ଛିଦ୍ରଟି ଅବସ୍ଥର । ଏହା ପରିସ୍ରା, ମଳ ଏବଂ ରକ୍ତ ବା ବୀର୍ଯ୍ୟ ବାହାରିବାର ଏକମାତ୍ର ସାଧାରଣ ପଥ ।

ଶରୀର ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଦୁଇ ଯୋଡ଼ା ଅବସ୍ଥର । ଏହାକୁ ଗୋଡ଼ ବୋଲି ଆମେ କହୁ । ସାମନାଆଡ଼କୁ ଥିବା ଗୋଡ଼ ଆମର ହାତ ସହିତ ତୁଳନୀୟ । ପଛପଟେ ଥିବା ଗୋଡ଼ ଆମର ଗୋଡ଼ ଭଳି । ପଛଗୋଡ଼ ଯୋଡ଼ିକ ଆଗ ଗୋଡ଼ ଠାରୁ ଲମ୍ବା, ଶକ୍ତ ଓ ମାଂସଳ । ଏହା ଯାହାନ୍ୟରେ ବେଙ୍ଗ ଶରୀରର ଭାର ସମ୍ଭାଳି ଦେଇପାରେ । ଆଗ ଗୋଡ଼ ଫୁର୍ଟବାହୁ, ଅଗ୍ରବାହୁ ଏବଂ ପାପୁଲିରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଛି । ପାପୁଲିରେ ଥାଏ ଋଷିଗୋଟି ନଖହୀନ ଅଙ୍ଗୁଳି । ସ୍ତମ୍ଭ ଅଙ୍ଗୁଳି ମୂଳରେ ଥାଏ ଚଟାକୁଡ଼ି ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ମୋଥୁନ ଗଦି । ଏହା ସଜନନ ଉଡୁ ବା ବର୍ଷାଦିନେ ଅଧିକ ସ୍ୱୀତ ହୁଏ । ଏହି ଗଦିଦ୍ୱାରା ଅକ୍ଷିର ବେଙ୍ଗ ମାଈ ବେଙ୍ଗକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରି ଆଲିଙ୍ଗନ କରେ । ମାଈ ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଏହି ଗଦି ନ ଥାଏ । ଅକ୍ଷିର ବେଙ୍ଗର ଆଗଗୋଡ଼ ମାଈ ବେଙ୍ଗ ଅପେକ୍ଷା

ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଶକ୍ତି । ଅଳ୍ପଶକ୍ତି ଥିବୁ, କିନ୍ତୁ, ଗୁଳ୍ମ
 ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ । ଉପରୋକ୍ତ ପାଣି ଗୋଟି ଅଳ୍ପକି ଏକ ପତଳା,
 ମାଂସଳ ପରଦାଦ୍ୱାରା ପରସ୍ପର ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ହୋଇଥାଏ ।
 ଏହା ପହଞ୍ଚିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ବେଙ୍ଗର ଶରୀରକୁ ପିଠି ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡଠାରୁ ଗୁଣ୍ଠି
 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲମ୍ବରେ କାଟିଲେ ଦୁଇଟି ସମାନ ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ
 ହୁଏ । ପହଞ୍ଚିବା ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡଟିର ଅଗ୍ରଭାଗ ଧୋଳି,
 ନାସାରକ୍ତ ଓ ବନ୍ଧୁ ଥାଏ ପାଣି ଉପରକୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଶରୀର
 ଭାଗ ରହିଥାଏ ପାଣି ଭିତରେ । ପାଣି ଭିତରେ ତଥା ବାହାରେ
 ଉଭୟ ସ୍ଥାନରେ ଏହା ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ କଟାଇ ପାରେ ।

ଶରୀର ଭିତରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଦେହ ନାନାସ୍ଥଳୀ ଶରୀର
 ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ସଂପାଦନ କରେ । ଏହାର ଖାଦ୍ୟ ପରିପାକ,
 ରକ୍ତ ସଂଚାଳନ, ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ତଥା ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ ସହିତ ପାଇଁ ରହିଛି
 ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର । ବଡ଼ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପରି ବା ମଣିଷମାନଙ୍କ ପରି
 ଏମାନେ ନାନାସ୍ଥଳୀ ସହିତ ସଂପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ
 ହୋଇଥାଆନ୍ତି ।

(ଚିତ୍ର)

ଖାଦ୍ୟ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ

ଜୀବନ ରକ୍ଷା ନିମିତ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ
 ଆବଶ୍ୟକ । ଯେତେବେଳେ ବିଷା ସମୟରେ । ତେଣୁ ବେଙ୍ଗ
 ହେଉ ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ହେଉ, ନିଜର ଖାଦ୍ୟ
 ସଂଗ୍ରହରେ ସମୟ ବ୍ୟୟ ରହନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟବିନା ଆମେ ଯେପରି
 ଦିନେ ରହି ପାରୁନା ସେମିତି ଅନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ
 ଶୁଦ୍ଧି ନାହିଁ, ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସମୟରେ ଖାଦ୍ୟ
 ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ବୁଦ୍ଧି ହୁଏନି ନାହିଁ ।

ବେଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ପେଟୁ କହିଲେ ଚଳେ । ଯଦୁ ଜାତିର ବେଙ୍ଗ ମାଂସଭୋଜୀ । ଏମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଅନେକଦିନ ଓ ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଯେପରି ବିଭାକର୍ଷକ ଯେପରି ଆକର୍ଷଣଜନକ ମଧ୍ୟ । ଦିବାଲୋକଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ସାରାଦିନ କଟାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ବା ଅନ୍ଧାର ହେଲେ ବାହାରି ପଡ଼ନ୍ତି ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ । ଏମାନେ ନିଶାଚର । ସାଧାରଣତଃ କିଟ୍-ପତଙ୍ଗ, ବୁଢ଼ିଆଣୀ, ଛୋଟ ଛୋଟ ମାଛ, ପିମ୍ପୁଡ଼ି, ଜହା, ଛୋଟ ଶାମୁକା ଜାତୀୟ ପ୍ରାଣୀ, ଚିକ୍କିତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀକାମାନଙ୍କର ଲାର୍ଭା (Larva) ଯଦୁତି ଏମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ । ଫସଲ ନଷ୍ଟକାରୀ କେତେକ ବିଷାକ୍ତ କୀଟପତଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଚାଲିକାନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ବେଙ୍ଗ ଯଦା ଖାଆନ୍ତି ଶୁଣିଲେ ଆକର୍ଷ୍ୟ ଲାଗେ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ବେଙ୍ଗ ଏବଂ ଆଉ କେତେକ ବିଦେଶୀ ବେଙ୍ଗ ଛୋଟ ମୁଷା ଛୁଆ, ବୁକୁଡ଼ା ଛୁଆ, ଛୋଟ ସାପ ଏବଂ ବିଟଲ୍ (beetle) ମଧ୍ୟ ଖାଇବାର ଦେଖାଯାଏ । ଜୀବନ୍ତ ଏବଂ ଗତିଶୀଳ କୀଟ ପତଙ୍ଗ ବା ଅନ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀକାମାନଙ୍କର ସମାନ ଆହାର । ନିଶ୍ଚଳ ବା ମୃତ ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ବର୍ଷାଦିନେ ସଂଧ୍ୟାରେ ରହାକତରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କଲାବେଳେ ଦେଖି ହୁଏ । କିଛି ସମୟଧରି ଏମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଠିକ୍ ଜାଣିହୁଏ, ରହାକତରେ ଥିବା ବିକଳି ଖୁଣ୍ଟ ଦଳେ ବର୍ଷାଦିନେ ଅସଂଖ୍ୟ ପୋକ ଏବଂ କୀଟ ଉଡ଼ୁଥିବାରୁ ଓ ବସିଥିବାର ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ବେଙ୍ଗମାନେ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଆସି ଖାଦ୍ୟ ଶିକାର କରନ୍ତି । ବେଙ୍ଗ ଯେତେବେଳେ ଖାଦ୍ୟ ପତାର୍ଥ ଦେଖେଲମ୍ ନାରି ତାର ନିକଟକୁ ଯାଏ । ଖୁବ୍ ନିକଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଏ ନାହିଁ କାଳେ ସେଠାରୁ ଖାଦ୍ୟ

୧ମ ଚକ୍ର - ବେଙ୍ଗର ଠିକ୍ ସ୍ୱରୂପ

୨ୟ ଚକ୍ର - ଗଳେଇର ଦୁଇଟି ଗୋଡ଼େଇ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣକାରୀ ।
ବେଙ୍ଗର ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ମଧ୍ୟ ।

୩ୟ ଚକ୍ର - ଉପର ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣକାରୀ ।

୪ର୍ଥ ଚକ୍ର - ଉପର ଗୋଡ଼େଇ ଗୋଡ଼େଇ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣକାରୀ ।

ଦୂରରେଯିବ, ଏଇ ଆଶଙ୍କା କରି । ଉଭୟରେ ଖୁବ୍ ଆଶେ ଆଶେ ତାହାର ପାଖକୁ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ । ଏହାର ଗତି ଖୁବ୍ ଆଶେ ଓ

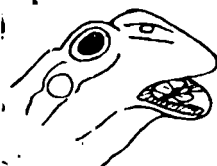
ସିମେଇ ସିମେଇ ସାମାନ୍ୟ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଯାଏ । ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇ ଏଣେ ତେଣେ ଅନାଏ ମଧ୍ୟ । ଏହି ସମୟରେ ଏହାର ଛାତି ଖୁବ୍ ଧଡ଼ଧଡ଼ ହେଉଥାଏ । ବେଙ୍ଗକୁ ଦେଖିଲେ ଏହା ସହଜରେ ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ । ଖାଦ୍ୟବସ୍ତୁର ଖୁବ୍ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେଲେ ନିଜର ଗତିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବଦଳିଦିଏ କିଛିକ୍ଷଣ ପାଇଁ । ଏକାକ୍ଷରରେ ଅନାକ ରହେ ଖାଦ୍ୟବସ୍ତୁକୁ । ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କେଉଁ ସ୍ଥାନ (position) ଠି ତା ପକ୍ଷେ ଶିକାର ଧରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବ ଠିକ୍ କରି ପକାଏ । ଏହି ସ୍ଥାନକୁ ଏକା ଦିଆଁ କେ ଯାଇ ଖାଦ୍ୟ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚେ । ଏଣେ କିଭଳି ଲମ୍ବ ଆସି ଖାଦ୍ୟ ଓପରେ ଚଟକରି ଲଗାଇ ନିଏ ଏବଂ ପାଟି ଭିତରକୁ ଟାଣିନିଏ ।

ଖାଦ୍ୟ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ବେଙ୍ଗ
ଉଡ଼ୁ ଲମ୍ବାଇ ଦେଉଛି । ୪

ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥଟି ଉଡ଼ୁବାକୁ ଉଦ୍ବିଗ୍ନ
ଅଠାଳୁଆ ରୂପରେ ରାଗି ଯାଇଛି ।

ନିର୍ଭୁତ ଟାଣିହେଇ ପାଟିଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି ।
ଏହାପରେ ଖାଦ୍ୟ ପାଟିଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି ।

ବେଙ୍ଗର ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ

ଏହାର ପାଟି ଅର୍ଦ୍ଧବୃତ୍ତାକାର । ପାଟିଟି ଓପର ଓ ତଳ ମାଢ଼ିଦ୍ୱାରା ଘୁରୁଛି । ଓପର ମାଢ଼ିରେ ଧାଡ଼ିଏ ବା ଦୁଇଧାଡ଼ି ଯରୁ ମୁନିଆଁ ଦାନ୍ତ ଥାଏ । ପାଟିର ଭିତର ପଟେ ତାଳୁରେ ଦୁଇଗୋଟି ପାନିଆଁ ପରି ଛୋଟ ଦାନ୍ତଯୁକ୍ତ ଅଣ୍ଟା ରହିଛି । ମାଢ଼ିସ୍ଥିତ ଦାନ୍ତ ଖାଦ୍ୟକୁ ଚୋବାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ପାଟି ଭିତରେ ପାନିଆଁ ପରି ଦାନ୍ତ (ଘୋମୋରଇନ୍ ଦାନ୍ତ) ଖାଦ୍ୟକୁ ପେଷିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଉପିଧରି ରଖିବାରେ ବେଶୀ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଏମାନଙ୍କର ମାଂସଳ ଜିହ୍ୱା ଏବଂ ତାର କାର୍ଯ୍ୟ । ଏହା ଖାଦ୍ୟ ଶିକାର କରିବାର ସ୍ଥାନ ଅଟେ । ମଣିଷମାନଙ୍କର ଜିଭଠାରୁ ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଥକ୍ ଓ ଠିକ୍ ବିପରୀତ । ମଣିଷ ବା

ଅନ୍ୟ ସ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଜିଭର ପାଟିର ଭିତର ପାଖକୁ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ବାହାରଆଡ଼କୁ ମୁକ୍ତହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏମାନଙ୍କର ବାହାର ପାଖଟି ତଳ ନାହିଁ ଓ ହାଡ଼ିଆସତ୍ତ୍ୱ (Hyoid) ନାମକ ଏକ ଚରୁଣାଞ୍ଚି ସହ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଜିଭର ପାଟିର ଭିତର ପାଖକୁ ଲମ୍ବିଥାଏ ଏବଂ ଭିତର ପାଖ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଜିଭର ଶୁକ୍ରସାନ୍ତ ବା ଅଗ୍ରଭାଗ ପାଣି ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକ୍ଷିତ ଏବଂ ଲୁଣୀ ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଗୋଲ୍ ହୋଇଥାଏ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିଭଟି ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମାଂସପେଶୀ ଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପରିଚ୍ଛଳିତ । ଫଳରେ ପାଟିଭିତରସ୍ଥ ଜିଭର ଅଗ୍ରଭାଗ ମାଂସପେଶୀର ସଂସ୍ପୀକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ଟାଣି ହୋଇ ଚାଟିବାଦ୍ୱାରା ଟାଣି ହୋଇ ଲମ୍ବି ଆସେ ଏବଂ ପୁନର୍ବାର ସଂକୋଚନ ଦ୍ୱାରା ନିଜ ସ୍ଥାନକୁ ଫେରିଯାଏ । ସ୍ୱାଭାବିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଏହା ପାଟି ଭିତରେ ଥାଏ, କୌଣସି ଖାଦ୍ୟବସ୍ତୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ମାଂସପେଶୀର ପରିଚ୍ଛଳନା ଦ୍ୱାରା ତୀବ୍ର ବେଗରେ ବାହାରି ଆସେ ।

ବେଙ୍ଗର ଶରୀର ଛୋଟ ଏବଂ ଗତି ଅତି ଧୀର ହେଲେ-ହେଁ ଏହାର ଜିଭର ଗତି ବିଜୁଳି ଭଳି ଦୃଶ୍ୟମାନ । କୀଟ ପତଙ୍ଗ ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଦେଖିଲେ ଗତି ବଦଳି ପଡ଼ି ଗୋଟିଏ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆସେ ଆସେ ଦୁଃସ୍ଥ ଦୁଃସ୍ଥ ତାହାର ପାଖକୁ ଯାଏ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜିଭ ବାହାରି ଆସି ଖାଦ୍ୟ ଓପରେ ଲାଗୁ ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଟି ଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଏ । ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକ ଜିଭରେ ଲାଖି ହୋଇ ପାଟିଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟ ଦେଖିଲେ ଜିଭରେ ଥିବା ଗୁଚ୍ଛଗୁଡ଼ିକ ଏକ ବହଳିଆ ଏବଂ ଅଠାଳିଆ ରସ ନିର୍ଗତ କରନ୍ତି ଏବଂ ଜିଭକୁ ଓହ୍ଲାଇ ରଖିଥାଆନ୍ତି କୀଟ ସ୍ୱଭୃତି ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଏବଂ ଏହି ଅଠାଳିଆରସ ତାଙ୍କ ଦେହରେ ବାଜିଲେ ଜିଭରେ ଲାଖି ହୋଇଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ଖସି ପଳାନ୍ତି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଜିଭର ବାହାରିବା ଏବଂ ପାଟି ଭିତରକୁ ପୁଣି ପଶିଯିବା ଆଖି ପିଛୁଳାକର କାର୍ଯ୍ୟ । ପାଟିର ଭିତର ପଟେ ଚକ୍ଷୁ ଗୋଳକ ସାମାନ୍ୟ ତଳକୁ ଖସିଥାଏ ଏବଂ ପାନିଆଁ ଭଳି ଦାନ୍ତ ତାହାକୁ ଚାପିରଖେ ଏବଂ କ୍ଷେମାନେ କୌଣସିମତେ ଖସି ପଳାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ସବୁ କୃଷକତା ଦ୍ୱାରା ବେଙ୍ଗ ଲାଜି ଚତୁରତାର ସହିତ ଓ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଲାଭେ । ଜୀବନ୍ତ ତଥା ଗତିଶୀଳ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାବ୍ଦୀ ଏହା ଶ୍ୱାସପିଛୁଳାକେ ଖାଦ୍ୟ ଧରୁଥିବାବ୍ଦୀ ଖାଦ୍ୟାଖାଦ୍ୟର ବିଚାର କରିବାପାଇଁ ଏମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷମ । ଖାଦ୍ୟବସ୍ତୁରସହ ଗୋଟି ବାଲି ସ୍ୱଭୃତି ମଧ୍ୟ ପାଟି ଭିତରକୁ ପଶିଯାଏ । ସେଠାରେ ଜିହ୍ୱାସ୍ଥିତ ସ୍ୱାଦଗ୍ରନ୍ଥ ଦ୍ୱାରା ଖାଦ୍ୟ ଓ ଅଖାଦ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୁଏ । ଅଖାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଜିଭର କଡ଼ବାଟେ ପାଟିରୁ ବାହାରକୁ କାଢ଼ିଦିଏ ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକାର ବୁଲ୍‌ଫ୍ରଗ୍ (Bull Frog) ଏବଂ ଇଟାଲିଆନ୍ ହର୍ଣ୍ଣଡ୍ ଫ୍ରଗ୍ (Itannian horned Frog) ଉଦାହରଣ

କୋଟି କୋଟି ବେଙ୍ଗ ଏବଂ ବଡ଼ ସରୀସୃପ ମଧ୍ୟ ଧରି ଖାଇବାର ଦେଖାଯାଏ । ଏହି ଜାତୀୟ ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ପାଟି ଆକାରରେ ସ୍ୱାଧୀନ ବେଙ୍ଗଠାରୁ ବଡ଼ । ପେଟର ଆକାର ଛମେ ବଢ଼ିଯାଏ, ମାଢ଼ିରେ ପିତା ଗୋଟିଏ ଧାଡ଼ି ଦନ୍ତ ମୁନିଆ, କୁନ୍ଡ ଢଳି (dagger shaped) ଖାଦ୍ୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ବଡ଼ ସରୀସୃପ, ଝିଟିପିଟି ସ୍ୱଭାବକୁ ଧରି ଉକ୍ତ ଦାନ୍ତ ସହାୟତାରେ ସେମାନଙ୍କର ମାଛକକୁ ପେଟିଦେଇ ଖିଲିପକାନ୍ତି । ଏହି ବୁଲୁ ଫର ନିଜ ଲମ୍ବର ସାଥୀ ଦଶ ଗୁଣ ଅଧିକ ଲମ୍ବ ଲମ୍ବ ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କୁ କିଙ୍ଗ ଜମ୍ପର (King jumper) କହନ୍ତି । ଏହାର ଏପରି ଦୃଢ଼ ଲମ୍ବ ଖଦ୍ୟା-ଫଳରେ ଢଳିଯିବ, ଛୋଟ ଛୋଟ ଚଢ଼େଇ, କଇଁଚ ସ୍ୱଭାବ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଶିକାର ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଝିର ଓ ନିଷ୍କଳ ହୋଇ ବସିଥାଆନ୍ତି ଏହି ବେଙ୍ଗ ସେମାନଙ୍କୁ ଧରିପାରେନା, କିନ୍ତୁ ସାମାନ୍ୟ ଗତି କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧୁକର ଗୁଳି ଘରି ତାହା କେଗରେ ଆକ୍ରମଣ କରି- ଥାଏ । ଏହାର ବଡ଼ ପାଟି, ଜହାର ତଳେ ଅଠାଳିଆ ଆଂଶ, ଶିକାର ଧରିବାବେଳେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ପୁନଶ୍ଚ ଦୁଇଟି ଅଗ୍ରପାଦ, (ହାତ) କୁ ଲମ୍ବାଇ ଶିକାର ଧରିବାବେଳେ ଏବଂ ପାଟି ଭିତରକୁ ଜୋରରେ ଠେଲି ପୁରାଇବାରେ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରେ । ପଛ ଶୋତ ଦୁଇଟି ଅତି ଲମ୍ବା ମାଂସଳ ଏବଂ ଶକ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ଲମ୍ବ ପ୍ରଦାନ କରି ଶିକାର ଧରି ପାଟିରେ ପୁରାଇବା ସମୟରେ ଶରୀରର ଓଢ଼ନକୁ ସମ୍ଭାଳି ନିଏ ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦ୍ରୁତାୟ ଅର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଲେ ଲମ୍ବ ଦେବାପାଇଁ ତଦ୍ୱାର ହୋଇପଡ଼େ । ଏହାର ନିଜର ପେଟ ଢଳି ନ ହେବାପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଶିକାରମାନଙ୍କର ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଅସମ୍ଭବ ।

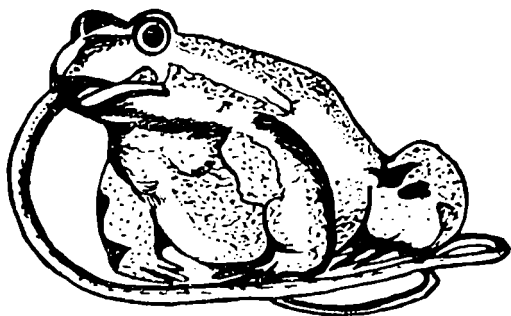
ଆକେଶାକନୀ ସ୍ୱଭାବ ଦେଶରେ ବେଙ୍ଗର ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ବିଷୟରେ କେତେକ ଅତିରକ୍ତିତ ଗଳ୍ପ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ପଡ଼ିଆରେ ଘୋଡ଼ାମାନେ ଘାସ ଚରିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଓଠକୁ ବେଙ୍ଗମାନେ କାମୁଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ଏଥିରେ ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟେ ବୋଲି ସ୍ୱବାଦ ଅଛି । ବେଙ୍ଗ କାମୁଡ଼ାରେ ଘୋଡ଼ାର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ବା ସେ ଜ୍ୱାନରେ ଘା' ବା କ୍ଷତ ହୋଇ ସେପ୍ଟିକ୍ (Septic) ହେବା ଫଳରେ କୌଣସି ବିଷାକ୍ତ କୀଟପତଙ୍ଗ ମାନଙ୍କର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବାଦ୍ୱାରା ଘୋଡ଼ାର ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ତ ଶିବା କଷ୍ଟକର ।

ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର କ୍ୱିନ୍ସଲ୍ୟାଣ୍ଡ (Queens land) ରେ ସବୁର ପଡ଼ିମାଣରେ ଆଖୁରୁଷ କରାଯାଏ । ଥରେ ଏଠାରେ ଆଖୁ ଫଳ ଏକସକାର ବିଷାକ୍ତ ବିଟଲ୍ (beetle) କୀଟଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ନଷ୍ଟ ହେଲା । ତେଣୁ ଆମେରିକାରୁ ଲୁଣୀ ବେଙ୍ଗ (Marine toad) ସେହି ଜ୍ୱାନକୁ ଉକ୍ତ କୀଟମାନଙ୍କୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେରିତ ହେଲା । ଏମାନେ ସେଠାରେ ବଞ୍ଚି

ରହି ପାରିବେ କି ନା ସନ୍ଦେହ କରାଯାଉଥିଲା । ପରେ ଦେଖା-ଗଲା ଯେ ଏମାନଙ୍କର ମଞ୍ଜକ ଓ ଗଣି ମଧ୍ୟସ୍ଥିତ ବିଷ ଗୁଣ୍ଡିର ବିଷଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଆଖି ଫସଲ ନଷ୍ଟକାରୀ ବିଷକୁ କୀଟଗୁଡ଼ିକ ବିନଷ୍ଟ ହେଲେ । ଏହି ଜାତୀୟ ବେଙ୍ଗ ଥରକେ ୩୫୦୦୦ କରି ଅଣ୍ଡା ସ୍ରବକ କଲେ । ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏମାନେ ଏତେ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଢ଼ିଗଲେ ଯେ ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆଖିରୁଷ ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳ, ଯଥା :- ହାଓଲା, ରିକୋ, ପୁଏଟୋ, ସୋକୋମନ୍ ପ୍ରଭୃତି ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ଗୁଡ଼ିକୁ ସେରିତ ହୋଇ ଆଶାନୁରୂପ ଫଳ ମିଳିବାର ମଧ୍ୟ ଖବର ମିଳିଛି ।

କ୍ରିକେଟ୍ ଫ୍ରଗ (Cricket frog) ନାମକ ଏକ ବେଙ୍ଗର ଜିହ୍ୱା ଖୁବ୍ ଲମ୍ବ । ଏହାର ଅଗ୍ରଭାଗ ଗୁଡ଼ଇ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହା ମାଂସପେଷୀ ବିହୀନ, ଏବଂ ପକ୍ଷାଦ୍ଭାଗ ମାଂସପେଷୀ ଯୁକ୍ତ । କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଏହାର ନିକଟସ୍ଥ ହେଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଢେଲିଲମ୍ବାଇ ଶିକାର ନିକଟକୁ ଫିଙ୍ଗିଦିଏ ଏବଂ ଏହା ତାହା ଦେହରେ ଗୁଡ଼ାଇହେଇ ଶିକାରକୁ ଚାଷିଆଣି ପାଟି ଭିତରକୁ ପୁରାଇ ଦିଏ । ଏହା ଏତେ ତୀବ୍ର ଗତିରେ ଖାଦ୍ୟ ଧରେ ଯେ ଏହାକୁ ମାତ୍ର ୧୧୧୦ ସେକେଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ସମୟ ନିଏ ।

ପାନାମାର ସ୍ମୋକି ଜଙ୍ଗଲ୍ ଫ୍ରଗ୍ (Smoky jungle frog) ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟଙ୍କର । ଏହାର ଓଜନ ସାୟ ଅଧା କିଲୋ । ଶରୀରର ଲମ୍ବସାୟ ୮-୯ ଇଞ୍ଚ । ଏହାର ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ

ବେଙ୍ଗର ସାପ ଆହାର

ଗ୍ରହଣ ବିଷୟରେ ଶୁଣିଲେ ଆବାକ୍ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହା ଛୋଟ ସାପମାନଙ୍କୁ ଧରି ଖାଏ । କଥାଟା ଓଲଟା ଏବଂ ଅଯୌକ୍ତିକ ମନେ ହୁଏ । ସାପ ସିନା ବେଙ୍ଗ ଖାଏ, ବେଙ୍ଗ ସାପକୁ ଖାଇବା ଶୁଣାଯାଏ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ସତ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖାଯାଇଛି ମଧ୍ୟ । ଏହାଛଡ଼ା ସରୀସୃପ ପକ୍ଷୀ ସ୍ତରୁତି ମଧ୍ୟ ଏପରିକି ଏମାନଙ୍କର ପାଟିରେ ଧରିବା ଭଳି

ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀକୁ ଧରି ଶିଳିଦେଇ ପାରେ । ଶଫିଶୀଳ
ସାପ ସରାସୁପ ସ୍ତବ୍ଧକୁ ଆଗ ରୋତଦ୍ୱାରା ଧରି ପାଟି ଭିତରକୁ
ଠେଲିଦିଏ ଏବଂ ମୁଣ୍ଡ ଓ ଶରୀରର ଅଧେ ଅଂଶକୁ ଶିଳିଦିଏ ।
ପାଟି ବାହାରେ ଯିବା ଜନ୍ମୁଟିର ଅନ୍ୟ ଅଂଶ ଲୁଚି ବା ଗୋଡ଼
ଛତାପଟ ଦେଖାଏ । ପାଟିଟି ଖରୁ ଶବ୍ଦରେ ବନ୍ଦ ହୋଇ
ରହିଥାଏ । ଏହା ଫଳରେ ଜନ୍ମୁଟି ଅଶନିଃଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ କିଛି
ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରେ । ତେଣୁ ବେଙ୍ଗ ମହା
ଆନନ୍ଦରେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଏ । ଏହି ଡାହାଣ ବେଙ୍ଗ ଦିନି ଫୁଟ ଲମ୍ବ
ସାପକୁ ଅନାୟାସରେ ଶିଳିଦେଇ ପାରେ ।

(ଋଷି)

ବେଙ୍ଗର କୁମୁକର୍ଣ୍ଣ ନଦ

ବେଙ୍ଗମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଶୀତଦିନେ ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁର
ପ୍ରବଳ ଶରଦିନେ ଓଡ଼ିଆଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତାହାହେଲେ ଏମାନେ
ଯାଆନ୍ତି କେଉଁଆଡ଼େ ? ଶୀତପ୍ରଧାନ ଦେଶରେ ବେଙ୍ଗ ଅଳ୍ପ
ସଂଖ୍ୟାରେ ମିଳନ୍ତି । ଆମ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ
ସ୍ଥବଳ ଥିବା ପଡ଼େ ସେ ଜାଗାରେ ନଭେମ୍ବର ମାସରୁ ଫେବୃଆରୀ
ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନା । ଏମାନଙ୍କର
ଶରୀର ଗଠିତ ଏକ ଭିନ୍ନ ଉପାଦାନରେ । ଏମାନେ ଅସମତାପୀ
ବା ଅନୁଷ୍ଠାଣୋଷିତ ସ୍ରାଣୀ । ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ ଭଳି ବେଙ୍ଗର
ବକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଡାପ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବାୟୁ-
ମଣ୍ଡଳରେ ତାପମାତ୍ରା ହ୍ରାସ ପାଇଲେ ରକ୍ତର ଡାପ ହ୍ରାସ ପାଏ ।
ସେହିପରି ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ତାପମାତ୍ରା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ରକ୍ତର
ଡାପ ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିପାଏ । ଶୀତଋତୁରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଥିବା ଏବଂ
ଗରମ ଦିନେ ଅତ୍ୟଧିକ ଗରମ ଏମାନେ ସହ୍ୟ କରି ପାରନ୍ତି
ନାହିଁ । ତେଣୁ ମାଟିତଳକୁ ଖୁଲି ଯାଆନ୍ତି । ଜଳ ନିକଟସ୍ଥିତ ଓଡ଼ା
ମାଟି ବା କାଦୁଅ କିମ୍ବା ପୋଖରୀ ଜଳାଶୟ ସ୍ତବ୍ଧର ପକ୍ଷ
ଭିତରକୁ ପଶି ଏମାନେ ଆଶ୍ରୟ ନିଅନ୍ତି । ଯେଉଁସ୍ଥାନରେ
ଅତ୍ୟଧିକ ଥିବା ପଡ଼େ ସେଠାରେ ବେଙ୍ଗର ରକ୍ତ ଥିବା ହୋଇ
ବରପ ଯାଇଛି ଯାଇପାରେ । ଏପରି ହେଲେ ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ।
ତେଣୁ ଶୀତଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଦ୍ଧା, ମାଟି ଭିତରେ ଶୋଇ
ରହିଥାଏ । ଏହାକୁ 'ଶୀତ ସୁପ୍ତି' ବା 'ଶୀତଳ ନିଦ୍ରା' ବା 'ଶୀତ
ନିଶ୍ଚୟତା' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । କୁମୁକର୍ଣ୍ଣ ଯେପରି ଥରେ ଶୋଇ
ପଡ଼ିଲେ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗେ ନାହିଁ ବେଙ୍ଗମାନେ
ସ୍ଥବଳ ଶୀତଋତୁରେ ଖୁବି ମାସ ଏବଂ ସ୍ଥବଳ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ସମୟରେ

ହୁଇଁ ଯାଏ ନାହିଁ ଉଡ଼ିବେ ବେଳ କଟାନ୍ତି । ସୁନ୍ଦାକୁ ନିରାଶ୍ରିତ
କୁସକର୍ଷ ନିଦ କୁହାଯାଇପାରେ । ଶୀତର ସ୍ୱାଦୁ ଆନୁଭବ
କଲେ ଯମସେ ଯମସେ ମାଟିଭିତରୁ ପଦାକୁ ଆସନ୍ତି ଯଦିପୁଣି
ଶୀତର ଆଧିକ୍ୟ ଅନୁଭବ କଲେ ପୁନର୍ବାର ମାଟିତଳକୁ ଯାଇ
ପୂର୍ବପରି ଆଶ୍ରୟ ନିଅନ୍ତି । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଯମସରେ ଏହି ଅନୁଭବ
ନିଦାକୁ 'ଗ୍ରୀଷ୍ମ ନିଦା' କହନ୍ତି । ମାଟି ଭିତରେ ବହୁତଳକୁ ଚାଲି-
ଯାଇ ଶୀତ ବା ଗ୍ରୀଷ୍ମରୁ ରକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଶୀତ ଦିନେ
ସୁମ୍ନାନେ ହୁଲୁଡ଼ ହେଇପଡ଼ନ୍ତି । ଏହି ଯମସରେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ
ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଦେଖୁ ପରିପାକ, ଛେତୁନୁ, ଶ୍ୱାସ୍ତ୍ର ପୁରୁଷ
ସଜ୍ଜିତ ବନ୍ଦ ରହେ । କିନ୍ତୁ ହୃଦୟର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧୀର ଓ ମଜ୍ଜର
ଗତରେ ଚାଲିଥାଏ । ଏତେଦିନ ଧରି ଖାଦ୍ୟ ନ ଖାଇ ଏହା
ବଞ୍ଚିରହେ କିପରି ? ଯେଉଁ ଯମସରେ ଅତ୍ୟଧିକ ମାତ୍ରାରେ ଖାଦ୍ୟ
ମିଳେ ବେଙ୍ଗ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣରେ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ ।
ଉକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ପରିପାକ ହୋଇ ଗ୍ଳାଈକୋଡେନ୍ ନାମକ ଏକ ଏକ
ପଦାର୍ଥରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଯକୃତରେ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ
ରହିଥାଏ । 'ଶୀତ-ସୁପ୍ତି' ବା 'ଗ୍ରୀଷ୍ମ-ସୁପ୍ତି' ଯମସରେ ଏହି
ସଞ୍ଚିତ ଖାଦ୍ୟ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଏ । ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ତରଳ
ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଜନନ କୋଷର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଘଟିଥାଏ ।

ନିଦ୍ରା ପ୍ରକାର

୧

ମାଟି ଯମସ

ନିଦ୍ରା ପ୍ରକାର ବଡ଼ କଥା, ମାଟିତଳେ ଏହାର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା
କିପରି ଭାବେ ସଂପାଦିତ ହୁଏ । ଏତେଦିନ ଧରି ଅଣନିଶ୍ୱାସ
ହୋଇଯାଏ ନାହିଁକି ? ଉତ୍ତର ନିମ୍ନ ପୃଷ୍ଠା ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର । ମାଟିତଳେ
ବେଙ୍ଗ ଶରୀରରେ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଚାଲିଥାଏ । ଏହା ସାଧାରଣ ବଡ଼
ସାଥୀମାନଙ୍କର ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଠାରୁ ପୃଥକ୍ । ଏହାର ଚର୍ମ ଖୁବ୍
ପତଳା ଏବଂ ସେଥିରେ କେଉଁଠିର ମାଈ ଜାଲ ଭଳି ଖୁବ୍ ପତଳା
ସବୁ ରକ୍ତ ଜାଳକ ଶିରଦ୍ୱାର ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ଚର୍ମରେ
ଜାଲ ବିଛାଇ ହେଲୁପରି ବିଛାଇ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହାର
ଆବରଣ ଖୁବ୍ ପତଳା । ବେଙ୍ଗର ଚର୍ମ ସର୍ବଦା ଜଳସିକ୍ତ ହୋଇଥାଏ
ଜଳରେ ଥାଏ ଅମୃତାନ । ଏହି ଅମୃତାନ ଜଳରୁ ଜାଳକଶିରାସ୍ଥିତ
ରକ୍ତକୁ ଶୋଷି ହୋଇଯାଏ । ଠିକ୍ ଏହିପରି ଭାବେ ରକ୍ତସ୍ଥିତ
ଦୃଷ୍ଟି ଅଙ୍ଗାରକାମ ମଧ୍ୟ ଶରୀର ବାହାରେ ଥିବା ଜଳକୁ
ଚାଲିଯାଏ । ଏହା ଚର୍ମସ୍ତର ନାମରେ ପରିଚିତ ।

(ପାଞ୍ଚ)

ବେଙ୍ଗର ରବ

କଥାରେ ଅଛି —

“ ଆସିଲୁ ବରଷା ମାତି,
ବାତି ଆଡ଼େ ବେଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିଲେ ରତି ।”

X X X

“ ବେଙ୍ଗୁଲୀ ରଣୀ, ବେଙ୍ଗୁଲୀ ରଣୀ
ଦେ ହୁଳହୁଳି ଗରଜୁ ମେଘ ଲୋ
ବରଷୁ ପାଣି ।”

ବୈଶାଖ ଓ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସର ପ୍ରବନ୍ଧ ବୌଦ୍ଧ ଉତ୍ସାହରେ ପୃଥିବୀ ଶୁଷ୍କସ୍ଥାୟ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଗଛ, ପତ୍ର ଶୁଖିଯାଇଥାଏ । ପୃଥିବୀପୃଷ୍ଠରୁ ଘାସ ଲତା ମଧ୍ୟ ଶୁଖି ଯାଇଥାଏ । ଲୋକମାନେ, ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମସ୍ତ ସ୍ରୀକ୍ଷୁର ସ୍ରବଣ ଉତ୍ସାହରେ ଦଗଧସ୍ଥାୟ ହୁଅନ୍ତି । ଆଷାଢ଼ର ସମ୍ପଦ ଭାଗରେ ଅସରାଏ ଖଣ୍ଡେ ବର୍ଷା ହୋଇଗଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପିଣ୍ଡରେ ସ୍ରୀକ୍ଷୁର ପଡ଼େ । ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ନୂଆ ଘାସ ପତ୍ର ବାହାରି ଧରିତ୍ରୀ ଶସ୍ୟଶ୍ୟାମଳା ହୁଏ । ବୃକ୍ଷ, ଲତାମାନଙ୍କରେ ନୂଆ ପତ୍ର କଅଁଳେ ଏବଂ ପୃଥିବୀର ଶୋଭା ବଢ଼ିଯାଏ । ଏହି ସମୟରେ ବେଙ୍ଗର ରବ ବା ରତି ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ ଶୁଣାଯାଏ । ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଏଇ ସଙ୍ଗୀତ ଧରିତ୍ରୀକୁ ମୁଖରିତ କରେ । ବେଙ୍ଗର ଏଇ ରବ ରାତ୍ରିର ନିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରତାକୁ ଭଙ୍ଗକରି ବହୁ ଦୂରକୁ ଗତିକରେ । ବହୁଦିନ ପରେ ଆକାଶରେ ମେଘ ଦେଖି ଉଡ଼ୁଫୁଲୁ ମନରେ ବେଙ୍ଗ ଆରମ୍ଭ କରିଦିଏ ସଙ୍ଗୀତ । ଏହା ବର୍ଷା ଆଗମନର ସଙ୍କେତ ଦିଏ । ତେଣୁ ବେଙ୍ଗର ରବ “ ବର୍ଷା ସଙ୍ଗୀତ ” ଭାବେ ପରିଚିତ ।

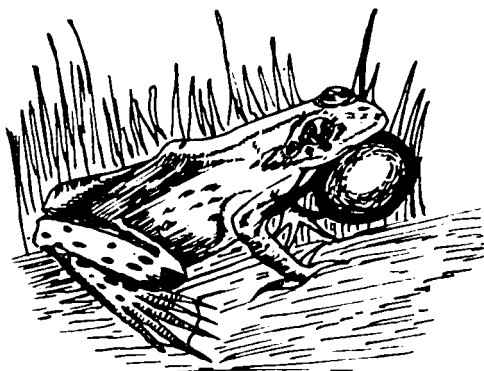
ପଲ୍ଲୀକବି ନନ୍ଦକିଶୋର ବଳ ଲେଖିଛନ୍ତି—

ବେଙ୍ଗୁଲୀ ବେଙ୍ଗୁଲୀ ପାଣି ଦେ
ନଦୀ ସମୁଦ୍ରର ଭସେଇ ଦେ ।
ଇନ୍ଦ୍ର ରଜାଙ୍କର ବେଙ୍ଗୁଲୀ ରଣୀ
ବୋବେଇ ଦେଲେ ସେ ବରଷେ ପାଣି ।
ବେଙ୍ଗୁଲୀ ବସଇ ସାରୁ ମୂଳରେ
ଛନ୍ତି ଧରିଅଛି ସାରୁ ପତରେ ।
ବେଙ୍ଗୁଲୀ ବୋବାଏ କେକଟର
ପାଣିରେ ଭସଇ ଦୁଆର ଘର ।

(ନାନାବାୟା ଗୀତ)

ବେଙ୍ଗ ବୋବାଇଲେ ବର୍ଷା ହୁଏ ବୋଲି ଲୋକେ କହନ୍ତି ।
 ତେଣୁ ବେଙ୍ଗଲୀକୁ ଇନ୍ଦ୍ରରାଜାଙ୍କର ରଣୀ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହନ୍ତି ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ହେଉଛନ୍ତି ବର୍ଷା ଦେବତା । ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ବର୍ଷା
 ହୁଏ । ବେଙ୍ଗ ବୋବାଇଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଷା ହୁଏ । ସେମାନେ
 ବର୍ଷାର କେତେକ କାଳ ମାଟିତଳେ କଟାଇ ଦିଅନ୍ତି । ବର୍ଷାର
 ସାରମ୍ଭରେ ମାଟି ତଳୁ ବାହାରି ରବ କରନ୍ତି ଏବଂ ଆଣି
 ଦିଅନ୍ତି ବର୍ଷାର ସନ୍ଦେଶ । ଏହି ରବ ଯଦିଓ କର୍କଶ ଥୋପି
 ରହିଛି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ବର୍ଷାର ଆଗମନୀ ବାଉଁ । ଲୋକେ
 କହନ୍ତି, ବେଙ୍ଗ ରଢ଼ିକଲେ ବର୍ଷା ହୁଏ । ଏହା ଭୁଲ ନୁହେଁ ଠିକ୍ ।
 କାରଣ ମୌସୁମୀବାରୁ ସ୍ବାଭାବିକ ହେଲେ ବର୍ଷା ହୁଏ । ଅସରାଏ
 ବା ଦୁଇ ଅସରା ବର୍ଷା ହୋଇ ଆଉ ତ ବନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ, ହେବ
 ନିଶ୍ଚୟ ; ତେଣୁ ବେଙ୍ଗର ରବ ସହ ବର୍ଷାର ସଂପର୍କ ରହିଛି ।
 ଆମ ଦେଶର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ବର୍ଷା ନ ହେଲେ ମାଟି ଓ
 ଗୋବର ମିଶାଇ ଏକ କୁଣ୍ଡ ତିଆରି କରି ତହିଁରେ ପାଣି ପୁରାଇ
 ବେଙ୍ଗ ଛାଡ଼ିବାର ମଧ୍ୟ ଶୁଣ ଯାଏ । ଏପରି କଲେ ବର୍ଷା ହେବ
 ଏହା ଲୋକଙ୍କର ଧାରଣା ।

ମଞ୍ଜୁକ୍ୟାପନିଷଦ୍ରେ ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଏକ ଉଚ୍ଚଜ୍ଞାନ ଦିଆ
 ଯାଇଛି । ସଂସ୍କୃତରେ ମଞ୍ଜୁକ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ବେଙ୍ଗ । ଚତୁର୍ମାସ୍ୟାରେ
 ବେଙ୍ଗର ରବ ଉଦ୍ଦିଷ୍ୟତ ବର୍ଷାର ସୂଚନା ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
 ଏହାର ସତ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟିପାତନ କରିଥାଏ । ଏଥିରେ ନ ଥାଉ-
 ପାରେ ସଙ୍ଗୀତର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଥୋପି ବର୍ଷା ଆଗମନୀର ନିରବ ନଗ୍ନ
 ସତ୍ୟ । ସତ୍ୟତାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ରକାଶ ମନୁଷ୍ୟ

ବେଙ୍ଗର ରବସମୟରେ ସ୍ବରଥଳୀ ଫୁଲୁ
 ଶୁଣିବାରୁ ବଡ଼ଦେଖାଯାଏ

ଜୀବନରେ ବେଙ୍ଗର ରବ ଭଳି କର୍କଶ ହେଇପାରେ । ବର୍ଷା
 ଉତ୍ତର ଆରମ୍ଭରେ ମୋଘ ଘଡ଼ଘଡ଼ି ଏବଂ ଝଡ଼ର ସମ୍ଭାବନା

ଦେଖାଗଲେ ଭୟଭୀତ ହେବା ସମୟରେ ଏଇ ସଂଗୀତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୁକ୍ତିଦାୟକ ଯୁକ୍ତିକରେ । ବେଙ୍ଗର ରବ ଯେପରି ଆଗାମୀ ବର୍ଷାର ସୂଚନା ଦିଏ ଏବଂ ତହିଁ ଫୁଲାଇ ଅବିରାମ ଗତିରେ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ ସ୍ଵରରେ ଗାନ୍ତି ଏଇ ଧରଣକୁ ଶାନ୍ତ୍ୟାମଳା ତଥା ଉର୍ବର ହେବାର ଆଶା ଆଣିଦିଏ । ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନରେ ସତ୍ୟ ହିଁ ସେହିପରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜରେ ଅଧର୍ମ ବେଶୀ ହେଲେ ଭଗବାନ ମଣିଷ ରୂପରେ ଅବତାର ନେଇ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଓ ଅଧର୍ମ ମାର୍ଗରୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଇ ମଣିଷସମାଜକୁ ସତ୍ୟ ଓ ଧର୍ମର ପଥ ସଦର୍ଶକ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟକୁ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ।

ଉକ୍ତବେଦରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ବଶିଷ୍ଠ ଋଷି ମଣ୍ଡକ ଦେବତାର ଘର କରି କେତେଗୋଟି ଋକ୍ ମନ୍ତ୍ର ରଚନା କରିଥିଲେ । ବଶିଷ୍ଠ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେବଙ୍ଗଠାରୁ ଜଳ ସ୍ରାବ୍ଧନା କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ମନ୍ତ୍ର ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ମଣ୍ଡକ ବା ବେଙ୍ଗମାନେ ତାଙ୍କର ଏହି ସ୍ରାବ୍ଧନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ମଣ୍ଡକ ‘ସ୍ଵତି’ ବର୍ଷା ଆହ୍ୱାନ କରିବାର ଗାନ । ବୃଷ୍ଟି ସହିତ ମଣ୍ଡକର ସଂପର୍କ ଥିବାରୁ ମୃତ ଶରୀରକୁ ଅଗ୍ନି ସଜ୍ଜାର କରିବା ପରେ ଚିତାକୁ ଶୀତଳ କରି ଯୋତ କରିବାପାଇଁ ମଣ୍ଡକକୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଏ ।

ମହାଭାରତର ବନପର୍ବରେ ମଣ୍ଡକରାଜ ଆୟୁ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଗଳ୍ପ ଅଛି । ମଣ୍ଡକରାଜ ଆୟୁଙ୍କ କନ୍ୟା ସୁଶୋଭନା ଅଯୋଧ୍ୟାର ଇନ୍ଦ୍ରାକୁବଂଶୀୟ ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ ବଣକୁ ମୁଗାୟା କରି ଆସିଥିବା ସମୟରେ ଦର୍ଶନ ଦେଇ ବିବାହ କରନ୍ତି । ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ସୁଦକ୍ଷା କରନ୍ତି ଯେ ରାଜା ସୁଶୋଭନାଙ୍କୁ କେବେ ଜଳ ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ । ଦିନେ ଉଦ୍ୟାନରେ ବିହାର କରୁ କରୁ ସେଠାରେ ଥିବା ପୁଷ୍କରିଣୀ ଦେଖି ରାଜା ସୁଶୋଭନାଙ୍କୁ ଜଳମଧ୍ୟକୁ ଓହ୍ଲାଇବା ପାଇଁ କହିଲେ । ସୁଶୋଭନା ଜଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆଉ ବାହାରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ରାଜା ପୁଷ୍କରିଣୀର ଜଳ ଶୂନ୍ୟ କରି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଭେକ (ବେଙ୍ଗ) ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଖାଇ ଦେଇଥିବାର ସନ୍ଦେହ କଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସେତେବେଳେ ମଣ୍ଡକରାଜ ତପସ୍ୱୀ ବେଶରେ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଏଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କଲେ ଏବଂ ସୁଶୋଭନାଙ୍କୁ ଆଣିଦେଲେ । ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କର ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ହେବେ ।

ସ୍ରାଶାବିଜ୍ଞାନବିତ୍ମାନେ କହନ୍ତି, କେବଳ ଅଣ୍ଡିର ବା ପୁରୁଷ ବେଙ୍ଗ ଏଇ ରବ କରନ୍ତି । ମାଈ ବେଙ୍ଗମାନେ ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅକ୍ଷମ । ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଏହି ରବ ସେମାନଙ୍କର “ଗ୍ରହଣ ଜୀବନର ବିଜ୍ଞାପନ” କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ବର୍ଷା ଋତୁ ହିଁ ଏମାନଙ୍କର ବଂଶବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ

ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ । ଏହି ସମୟରେ ସେମାନେ (ମାଈବେଙ୍ଗ) ଅଣ୍ଡା ସ୍ରବଣ କରନ୍ତି । ଏହା ବର୍ଷରେ କେବଳ ଥରେ ମାତ୍ର ଏହି ସମୟରେ ହୁଏ । ପୁନର୍ବାର ବର୍ଷକ ପରେ ଆଉଥରେ ଏହି ସମୟ ଆସେ ।

ଅଣ୍ଡିର ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ପାଟି ଭିତରେ ଦୁଇ ପାଖକୁ ତଳ ମାଢିରେ ଦୁଇ ପରସ୍ତ କଳା ରଙ୍ଗର ସ୍ୱରଥଳୀ ବା ସ୍ୱସ୍ଥେକୋଷ୍ଠ ଥାଏ । ତହିଁ ପାଖକୁ ଦୁଇପଟେ ଦୁଇଟି ଛିଦ୍ରଦ୍ୱାରା ଏହି ସ୍ୱରଥଳୀ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ ଏହା ସ୍ୱର ସୂତ୍ରିକା ଦ୍ୱାରା ବାନ୍ଧି ହୋଇଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ବେଙ୍ଗ ପ୍ରଶ୍ଵାସରେ ପବନ ନିଏ ସେତେବେଳେ ସ୍ୱରଥଳୀ ବାୟୁପୁର୍ଣ୍ଣ ହେଇଯାଏ । ସ୍ୱର ସୂତ୍ରିକାଗୁଡ଼ିକ ମାଂସପେଶୀଦ୍ୱାରା ଯୁକ୍ତ ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ସଂକୋଚନ ଦ୍ୱାରା ଟାଣି ହୋଇ ବୀଣାର ଡାର ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ପବନ ଗଲ୍ଲବେଳେ ଏମାନେ ତରଙ୍ଗାୟିତ ହୋଇ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି । ଯେପରି ବୀଣାର ଡାରକୁ ସାମାନ୍ୟ ଛୁଇଁଲେ ବା ଟାଣିଲେ ତରଙ୍ଗ ସୃଷ୍ଟି ହେବାଦ୍ୱାରା ସ୍ୱର ଝଙ୍କତ ହୋଇଉଠେ ଠିକ୍ ସେହିପରି ସ୍ୱରଥଳୀ ବାୟୁପୁର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସ୍ୱରସୂତ୍ରିକାର ଝଙ୍କାର ଦ୍ୱାରା ଶବ୍ଦ ବାହାରେ ଏପରି ଭାବରେ ରବ ହୋଇଥାଏ ।

ଅଣ୍ଡିର ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଏଇ ଗାନ ବା ସଙ୍ଗୀତର ଧ୍ୱନି ମାଈ ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଆକର୍ଷଣ କରେ । ମାଈ ବେଙ୍ଗମାନେ କିଛି ସମୟ ଏଇ ସଂଗୀତ ଶୁଣିବାଦ୍ୱାରା ସେଥିରେ ବିଭୋର ହୋଇ ଅଣ୍ଡିର ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଛମେ ଛମେ ଆଗେଇ ଆସନ୍ତି । ଏଇ ସଂଗୀତ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୁହସ୍ତ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ବାଟ ବତାଏ । ଏହି ସୃଷ୍ଟି ସକ୍ରିୟତାରେ ବୈବିଧ୍ୟମୟ । ସକ୍ରିୟତାରେ ଏଭଳି ଆକର୍ଷଣ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ମାଈ ବେଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରକେ ଅଣ୍ଡିରା ବେଙ୍ଗ ତାଙ୍କ ପିଠି ଉପରକୁ ଏକା ଡିଆଁକେ ଯାଇ ବସି ପଡ଼ନ୍ତି । ଅନେକ ପୁରୁଷ ବେଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ତ୍ରୀ-ଯୋଗିତା ରୁଲେ । ଏହି ସ୍ତ୍ରୀଯୋଗିତାରେ ବଳିଷ୍ଠର ସ୍ତ୍ରୀକ୍ଷା ହୁଏ । ଯେ ଅଧିକ ବଳବାନ ସେ ପ୍ରଥମେ ମାଈବେଙ୍ଗ ପିଠିରେ ଯାଇ ବସିପଡ଼େ । ଏପରି ହେଉଁ ହେଉଁ ଭୁଲଛମେ କେତେକ

ଅକ୍ଷିର ବେଙ୍ଗ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷିର ବେଙ୍ଗର ପିଠି ଉପରକୁ
 ଡେଇଁ ପଡ଼ନ୍ତି । ସେମାନେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜର ଭୁଲ ବୁଝ
 ପାରନ୍ତି ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ନ୍ତି । ଅକ୍ଷିରା ବେଙ୍ଗ ନାହିଁ
 ବେଙ୍ଗ ପିଠିରେ ଲୁହହୋଇ ରହିଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
 ପାଣି ପାଖକୁ ନ ଯାଇଛନ୍ତି ବା ପାଣି ନିକଟରେ ନ ନିଲିଛି
 ସେତେବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଞ୍ଜ ହେଇ ରହନ୍ତି । ବର୍ଷାଦିନେ
 ଗୋଟିଏ ବେଙ୍ଗ ଉପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବେଙ୍ଗ ବଢ଼ି ଉଠୁଥିବେ
 ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଯିବାର ଆମେ ଦେଖିଥାଉଁ,” ସେମାନେ କୌଣସି
 ପୋଖରୀ, ଜଳାଶୟ, ଗାଡ଼ିଆ ବା ଜମା ହୋଇ ରହିଥିବା ଖାଲ
 ଜାଗାର ଜଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ନ୍ତି । ବର୍ଷାଦିନେ ବେଙ୍ଗ
 ବେଙ୍ଗୁଲାନାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଯୁବ ବୋଲି କହନ୍ତି । ଏହା
 ବିଭିନ୍ନ ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ ହେଇ ପାରେ ?

ବର୍ଷାଦିନେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଏମାନେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ;
 ତେଣୁ ସେମାନେ ସାପନାନଙ୍କର ଆହାର ହେଇପଡ଼ନ୍ତି ।

କବି ନନ୍ଦକିଶୋର ବଳ ଲେଖିଛନ୍ତି—

ପାଣି ପଶିଗଲା ସାପ ଗାଡ଼ର
 ସାପମାନେ ହେଲେ ଜିନିଷତର ।
 ଖରାଦିନେ ସାପ ବେଙ୍ଗ ଖାଇଲା
 ବରଷା ଦିନରେ ଫଳ ପାଇଲା ।
 ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାଙ୍କ ବେଙ୍ଗୁଲୀ ରଣୀ
 ସାପ କାମୁଡ଼ିଲା ତାଙ୍କ ଘରଣୀ ।

(ନାନାବାୟା ଗୀତ)

ସାପ କବଳରେ ପଡ଼ିଲେ ଏମାନେ ଭୀତହସ୍ତ ହେଇ ଏକ
 ପ୍ରକାର କଟକଟ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି । ରାତିରେ ସାପ ଧରିଥିବା ବା
 ବେଙ୍ଗର ଚିତ୍କାର ଶୁଣିଲେ ସହଜରେ ଜାଣିହୁଏ । ଅକ୍ଷିର
 ବେଙ୍ଗକୁ ହାତମୁଠାରେ ଧରିଲେ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ସରେ ଏପରି ଏକ
 ଶବ୍ଦ କରେ । ଏହି ସ୍ବର ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଲଘୁ ।

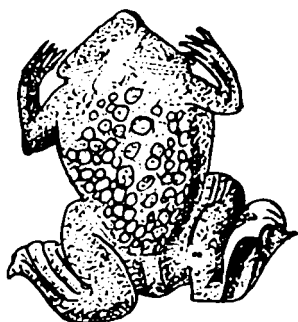
(ଛଅ)

ବେଙ୍ଗର ଜୀବନୀ ବା ରୂପାନ୍ତର

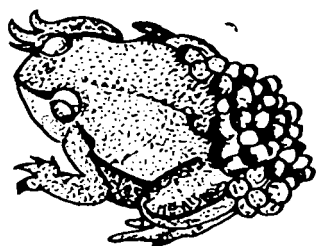
ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ବର୍ଷାଦିନେ ବେଙ୍ଗ ବେଙ୍ଗୁଲାନଙ୍କର
 ବିଭିନ୍ନ ଯୁବ । ନାହିଁ ଓ ଅକ୍ଷିର ବେଙ୍ଗ ଯୋତା ଯୋତା
 ହୋଇ ଏବଂ ନାହିଁମାନଙ୍କ ପିଠିରେ ଅକ୍ଷିରମାନେ ଲାଞ୍ଜ

ହୋଇ ନିକଟତ୍ୱେ କୌଣସି ଜଳାଶୟ, ପୋଖରୀ, ଗଡ଼ିଆ ବା ଜମା ହୋଇଥିବା ବର୍ଷାଜଳ ମଧ୍ୟକୁ ଯାଆନ୍ତି ଅଭିଯାନ କରିବା ପାଇଁ । ବଂଶବୃଦ୍ଧ କରିବା ଏହାର ସ୍ୱଧାନ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ବର୍ଷାଋତୁ ସଞ୍ଜନନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ । ଅଧିକାଂଶ ବେଳେ ବଂଶବୃଦ୍ଧରେ ଲିପ୍ତ ଥାଆନ୍ତି । ଅଣ୍ଡର ଓ ମାଛ ବେଳେ ପରସ୍ପରକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବାଦ୍ୱାରା ଉଭୟଙ୍କର ଅବସାରଣୀ ଜିଦ୍ରୁ ପରସ୍ପରର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୁଏ । ଏହି ସନ୍ତାନରେ ତଥା ଦୃଢ଼ ଆଲିଙ୍ଗନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମାଛବେଳର ତଳିପେଟ ଉପରେ ଏକ ଋପ ପଡ଼େ । ଏହା ଫଳରେ ସ୍ତ୍ରୀ ବେଳେ ଶରୀରରେ ଜାତ ହୁଏ ଉଦ୍‌ଘାତନ ଏବଂ ରକ୍ତ ନିର୍ଗତ ହୁଏ । ଏହି ରକ୍ତରେ ଥାଆନ୍ତି କେତେକ ଡିମ୍ବାଣୁ ଯେଉଁମାନେ ଶରୀରରୁ ବାହାରି ଜଳକୁ ସ୍ରବେଶ କରନ୍ତି । ଏମାନେ ଜେଲି ପରି ଏକ ପଦାର୍ଥ ଦ୍ୱାରା ଘେଡ଼ାଉ ହୋଇ ରହି ଥାଆନ୍ତି ଯାହାକି ଏମାନଙ୍କୁ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ । ବର୍ଷାଦିନେ ଗାଡ଼ିଆ, ପୋଖରୀ ବା ଜଳାଶୟର ଜଳର ଉପରିସ୍ଥ ସ୍ତରରେ ଧଳା ବା ମାଟିଆ ରଙ୍ଗର ଫେଶ ପରି ପଦାର୍ଥ ଉତ୍ପୁଥିବାର ଆମେ ଦେଖୁ । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ଥାଏ ଡିମ୍ବାଣୁ । ରକ୍ତ ନିର୍ଗତ ହୋଇ ଡିମ୍ବାଣୁ ବାହାରିଲେ ପୁରୁଷ ବେଳେ ତାହା ଉପରେ ରେତଃ ପାତ କରେ ବା ଶୁଦ୍ଧରସ ଜାଳିଦିଏ । ଶୁଦ୍ଧରସ ମଧ୍ୟରେ ଅସଂଖ୍ୟ ମାଛାରେ ଶୁଦ୍ଧାଶୁ ରହିଥାଆନ୍ତି । ଏମାନେ ଆକାରରେ ଏତେ

ବେଙ୍ଗପିଠିରେ ଅଣ୍ଡା ଲାଗି ରହିଛି

ମାଉସା ଆମେରିକାନ.
[PIPA AMERICAN]

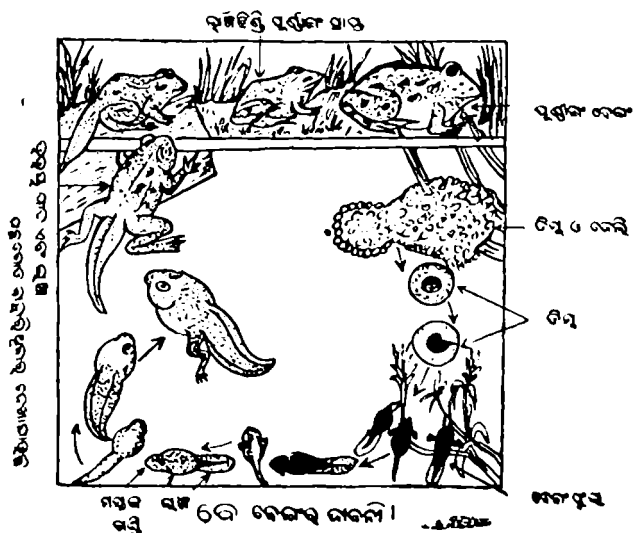

MALE WIDWIFETOAD
(ଏଲ୍‌କାଲିଟ୍ସ CALYPTES)

ଛୁଦ୍ର ଯେ ଖାଲି ଆଖିକୁ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଣୁବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ତଳେ ଏମାନଙ୍କୁ ଜୀବନ୍ତ ଓ ଗତିଶୀଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସତ୍ୟେକ ଶୁଦ୍ଧାଶୁର ଗୋଟିଏ ଗୋଲ ମସ୍ତକ, ଲମ୍ବଗଣ୍ଡ ଏବଂ ସବୁ ହୋଇ ଲମ୍ବ ଲମ୍ବ ଲାଞ୍ଜଟିଏ ଥାଏ । ଲାଞ୍ଜଦ୍ୱାରା ଏମାନେ ପହଞ୍ଚି ପାରନ୍ତି । ଶୁଦ୍ଧାଶୁ ଲୁଲ୍ୟରେ ଡିମ୍ବାଣୁର ପରିମାଣ

ଅତି ଅଳ୍ପ । ତେଣୁ ଅସଂଖ୍ୟ ଶୁକ୍ରାଣୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଡିମ୍ବାଣୁ ମଧ୍ୟକୁ ସ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ରତିଯୋଗିତା ଆରମ୍ଭ କରି ଦିଅନ୍ତି । ତୀବ୍ର ବେଗରେ ପହଞ୍ଚି ପହଞ୍ଚି ଯେତେ ଶୁକ୍ରାଣୁଟି ଡିମ୍ବାଣୁର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇ ଗୋଟିଆ ଲମ୍ବାଳିଆ ମୁଣ୍ଡକୁ ଠେଲି ପୁରାଇ ଗଣ୍ଡି ସହିତ ଡିମ୍ବାଣୁ ଭିତରକୁ ସ୍ରବେଶ କରିପାରେ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ରତି-ଯୋଗା ବିବେଚିତ ହୁଏ । ଅରେ ଗୋଟିଏ ଶୁକ୍ରାଣୁ ସ୍ରବେଶ କରିଗଲେ ଅନ୍ୟ ଶୁକ୍ରାଣୁ ଆଉ ସ୍ରବେଶ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସ୍ରବେଶ ପଥର ଛୁଦୁ ରକ୍ତ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ଶୁକ୍ରାଣୁର ଲଞ୍ଜିଟି ଛିଣ୍ଡିଯାଏ । ଏହା ଡିମ୍ବାଣୁ ମଧ୍ୟକୁ ଯାଏ ନାହିଁ କେବଳ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ତେଣୁ ଡିମ୍ବାଣୁ ଏକମାତ୍ର ଶୁକ୍ରାଣୁ ଦ୍ଵାରା ନିଷେକିତ ହୁଏ । ଅନ୍ୟ ଶୁକ୍ରାଣୁମାନେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚି ରହନ୍ତି । ଉକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ଡିମ୍ବାଣୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଅକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି ତାହାହେଲେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ଶୁକ୍ରାଣୁ ସ୍ରବେଶ କରିବା ଫଳରେ ଡିମ୍ବାଣୁରେ ଏକ ରସାୟନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସେ ଏବଂ ଜେଲି ଟାଣ ହୋଇଯାଏ ।

ନିଷେକ ହେବାର ଋଷିଦିନ ପରେ ଭ୍ରୂଣ ବାହାରେ । ଏମାନେ ଲମ୍ବରେ ୪ ମିଟର । ଏମାନଙ୍କୁ ଛମେ ଛମେ ବଢ଼ି

ମୂର୍ଦ୍ଧାଗ୍ରସ୍ଥାପ୍ତ ବେଶ ହେବାପାଇଁ ଅନେକ ଯୋପନ ଦେଇ ଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଉକ୍ତ ଡିମ୍ବାମାନଙ୍କରୁ ଭ୍ରୂଣ ବାହାରି କିଛିଦିନ ଲମ୍ବାକିଆ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଲ

ମୁଣ୍ଡ, ଯାମାନ୍ୟ ଲମ୍ବ ଶରୀର ଏବଂ ସରୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଲୁଣ୍ଠି ସ୍ଥଳୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ । ଜେଲି ଭିତରେ ସାୟ ୮ ଦିନ ଏମାନେ ରହନ୍ତି । ତା ପରେ ବାହାରି ଜଳ ମଧ୍ୟକୁ ସ୍ଥରେଶ କରନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ୧୭ ଦିନ ପରେ ଭ୍ରୂଣ ତିନି ଫୁଟ ଲମ୍ବ ଜେଲିରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ଜଳକୁ ସ୍ଥରେଶ କରେ । ଏମାନଙ୍କର ଆକାର ଛମେ ଛମେ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗେ ଏବଂ ପାଣିରେ ପଡ଼ିରନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କର ଆକାର ୭ ମି.ମି. ଲମ୍ବ, ଅବସ୍ଥବହୀନ, ମୁଖହୀନ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜୀବ । ଏହି ସମୟରେ ଜଳସ୍ଥିତ ଦେହର ବା ଗଛର ପତ୍ରରେ ଲୁଣ୍ଠି ହୋଇ ରହି ଯାଆନ୍ତି । ଗଛର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପତ୍ରରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଲୁଣ୍ଠି ବା ବେଙ୍ଗଫୁଲ ଲୁଣ୍ଠିହୋଇ ରହିଥାଆନ୍ତି । ବେଙ୍ଗଫୁଲର ମୁଣ୍ଡ ତଳ ପାଖକୁ ଗୋଟିଏ ସିମେଣ୍ଟ ଗୁଣ୍ଡି ବାହାରେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହା ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ସମତଳରେ ଲୁଣ୍ଠିହୋଇ ରହେ । ଏମାନେ ପତ୍ରକୁ ଏପରି ଜୁଡ଼ୁଡ଼ି ଧରିଥାଆନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏ ପତ୍ରକୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଭାବରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ଧାଡ଼ି କି ଧାଡ଼ି ହେଉ ତଳକୁ ଓହଳିଥିବା ଏହି ବେଙ୍ଗଫୁଲଗୁଡ଼ିକ ଖୁବ୍ ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ଦେଖା ଯାଆନ୍ତି ।

ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ସାୟ ଏକ ସଫାଦ (hatching) ହେବା ପରେ ସିମେଣ୍ଟ ଗୁଣ୍ଡି ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ପାଟି ବାହାରେ । ଏହାର ଉପର ଏବଂ ତଳ ମାଡ଼ି ସରୁ ମୁନିଆ ଦାନ୍ତଯୁକ୍ତ ହୋଇ ଥାଏ । ଏହି ନାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦୁଇ ସ୍ତରୀୟ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥକୁ ଭୋଗର ସହଜରେ ଖାଇପାରେ । ଏହାର ଖାଦ୍ୟନଳୀ କଡ଼ଭଳି ଅବସ୍ଥାକୁ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଶରୀର ଲମ୍ବର ସାୟ ୧୮ ଗୁଣ ଅଧିକ ଲମ୍ବ ହୋଇ ଘଡ଼ିର ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ (Spring) ପରି ବୁଡ଼ାଇ ହୋଇ ପେଟମଧ୍ୟରେ ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ସଜାଇ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ଏମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରୀକ୍ଷଣ ଆହାର ଭୋଜନ କରନ୍ତି । ବେଙ୍ଗଫୁଲ-ମାନେ ଛୋଟ ଛୋଟ ମଞ୍ଜୁପରି ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ମଞ୍ଜୁ ବୋଲି ଭ୍ରମ ହେବା ସ୍ୱଭାବିକ । ଶରୀରର ବାହ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ତର ଭାଗ ମଞ୍ଜୁମାନଙ୍କ ସହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସ୍ତବ୍ୟକ ବେଙ୍ଗଫୁଲର ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡ, ଗୋଟିଏ ଗଣ୍ଡି ଓ ଗୋଟିଏ ଲୁଣ୍ଠି ଥାଏ । ମୁଣ୍ଡର ଦୁଇ ପାଖକୁ ଶରୀରରୁ ୨-୩ ଯେତା ଗଲିସି ବାହାରେ, ଏହାର ଶରୀର ବାହାରେ ଝୁଲୁଥାଏ । ଏହା ଜଳରେ ଥାଏ ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟରେ ରକ୍ତର ଜାଳକ ଶିର ଥାଏ । ତେଣୁ ଜଳରୁ ପ୍ରବାହୁତ ଅମ୍ଳଜାନ ଗ୍ରହଣକରି ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ସମାପନ କରେ । ଏହି ସମୟରେ ଶରୀର ଭିତରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱ ସବୁ ଛମେ ଛମେ ଗଢ଼ିଉଠେ । ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ, ଶ୍ୱାସତତ୍ତ୍ୱ ସଂଚାଳନ ଆଦି ଆଦି ବଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ । କିଛିଦିନ ପରେ ଅପରକୁଲମ୍ (Operculum) ନାମକ ଏକ ପରଦା ଗାଲିସିକୁ ଘୋଡ଼ାଇଦିଏ । ଏହା ଫଳରେ ଗାଲିସି ଅନ୍ତଃଗାଲିସି (Internal gill) ରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୁଏ । ପାଣି ଏହି ଅପରକୁଲମ୍ ଦେଇ ଗାଲିସିକୁ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ାଇ ରଖେ; ତେଣୁ ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା ଠିକ୍

ସେହିପରି ଚାଲିଥାଏ । ଗଳନଳୀର ଉତ୍ତମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଦୁଇ ଗୋଟି ଥାଇରଏଡ୍ (Thyroid gland) ଗ୍ରନ୍ଥି ବାହାରେ । ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥିରୁ କ୍ଷରଣ ରସ ରୂପାନ୍ତର ଘଟାଇବାରେ ସ୍ରାବନ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରେ । କୌଣସି କାରଣରୁ ଉକ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନ ହେଲେ ବା ନ ବଢ଼ିଲେ ରୂପାନ୍ତର ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥିକୁ କାଟି ବାହାର କରି ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ରୂପାନ୍ତର ହୁଏ ନାହିଁ । ବେଙ୍ଗଫୁଲ୍ଲଟି ବେଙ୍ଗଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ ହିଁ ରହିଯିବ ସିନା ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗସ୍ଥାପ୍ତ ବେଙ୍ଗ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ବେଙ୍ଗଫୁଲ୍ଲର ମୁଣ୍ଡ ଓ ଗଣ୍ଡର ସଂଯୋଗ ସ୍ଥଳରେ ଏକ ଯୋତା ଏବଂ ଗଣ୍ଡ ଓ ଲୁଞ୍ଜର ସଂଯୋଗ ସ୍ଥଳରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୋତା କଢ଼ଭଳି ଅବସ୍ଥାବ କଢ଼ ବାହାରେ ଯାହା ବଢ଼ି ପରେ ହାତ ଓ ଗୋତରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ ।

ଏହି ସମୟରେ ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍, ହୁସ୍‌ହୁସ୍, ମୁହ୍‌ମୁହ୍ ଓ ଜନନ ତନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟ ଏକ ସମୟରେ ଗଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ବଢ଼ିଯାଏ । ଗଳନଳୀର ଆକାର ମଧ୍ୟ କ୍ରମେ କମିଯାଏ । ଲୁଞ୍ଜଟି ସେହିପରି ରହିଥାଏ । ପହଁରିବା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ଏହି ସମୟରେ ଏହାର ଆହାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରେ । ନିରାମିଷ ଆହାର ଛାଡ଼ି ଏହା ଆମିଷ ଖେତନ କରେ । କୀଟପତଙ୍ଗ ଏବଂ ଜଳସ୍ଥିତ ଛୋଟ ଛୋଟ ଜୀବ, ମାଛ, ଅନ୍ୟସ୍ରାଣୀ ମାନଙ୍କର ଲୁର୍ଣ୍ଣା ସ୍ରବ୍ଧି ଆହାର କରେ । ନିଜର ଲୁଞ୍ଜକୁ ଚିକିଏ ଚିକିଏ ଛିଣ୍ଡାଇ ସାମିଷଖେତୀ ହୁଏ । ଏପରିଭାବେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୁଞ୍ଜଟିକୁ ଖାଇଯାଏ । ଗୋତଗୁଡ଼ିକ ଲମ୍ବ ଏବଂ ଶକ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ପାଟିର ଆକାର ମଧ୍ୟ ବଢ଼ି ହୋଇଯାଏ । ଓପର, ତଳ ଓଠ ସ୍ରବ୍ଧି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଗଠିତ ହୋଇଯାଏ । ଏହି ସମୟରେ ବେଂଗ ଜଳରୁ ସ୍ଥଳଭାଗକୁ ଡେଇଁ ଆସେ, ଖାଦ୍ୟ ଧରେ ଏବଂ ପୁଣି ଜଳକୁ ଯାଏ । ବେଶୀ ପରିମାଣରେ ସ୍ଥଳଭାଗରେ ରହେ, ବଂଶ ବୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ପାଣିକୁ ଯାଏ ।

ବେଙ୍ଗ ଜଳ ଓ ସ୍ଥଳ ଉଭୟ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ବାସ କରେ । ଏହା ସ୍ରାବନ ମେରୁଦଣ୍ଡୀ ସ୍ରାଣୀ ଯେ କି ସ୍ଥଳଚର ହୁଏ । ଜୀବମାନଙ୍କର ଉତ୍ପତ୍ତି ଜଳରୁ ତେଣୁ ଜଳକୁ ଜୀବର ଜନନୀ କୁହାଯାଏ । କେବଳ ଜଳ ବା ସ୍ଥଳରେ ସ୍ରାଣୀ ବାସ କରେ ନାହିଁ । ଖାଦ୍ୟ, ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ପ୍ରଜନନ ପାଇଁ ସୁବିଧା ସ୍ଥାନ ଖୋଜି ନିଏ । ତେଣୁ ଜଳରୁ ସ୍ଥଳଭାଗକୁ ଯାହା କରିବାରେ ବେଂଗ ହିଁ ଧର୍ବସ୍ରାବନ ।

ତେଣୁ ବେଂଗ ଏକ ନଗଣ୍ୟ ସ୍ରାଣୀ ହେଲେ ହେଁ ମଣିଷ ସମାଜର ନାନା ଉପକାର କରେ ; କିନ୍ତୁ ଆମେ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ

ପାଇଁ ବା ପ୍ରୟୋଗ ଶାଳାରେ ବ୍ୟବହୃତ ପାଇଁ ଏମାନଙ୍କୁ ମାରିବା ପାଇଁ ପଶ୍ଚାତ୍ପଦ ହେଉ ନା । ଶିକାର ମହତ୍ତ୍ୱ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ହେଉ ଥିବାରୁ ଆମେ କ୍ଷମା ପାଇପାରୁ । ଯାହା ହେଉ ଏମାନେ କୃଷକର ବନ୍ଧୁ ।

ବେଂଗମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଆରେ ନାନା ବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ ତଥା ସାହିତ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନେ, ଅଗ୍ରତ୍ୟ ପତ୍ର ବା ତାଳପତ୍ର ପୈକାଳି ତିଆରି କରି କହନ୍ତି “ସାପ ନେ, ବେଂଗ ନେ, ମୋ ପୈକାଳି ବଢ଼େଇ ଦେ । ନିତ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଦୁନିଆରେ ଦିନକୁ ଦିନ ନାନା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଯାଏ ତେଣୁ କୁହାଯାଏ—“ବେଂଗ କହେ ବେଂଗୁଲୀ ଲେ ପୁଅ ଶଶ ଶଶକେ ଆନ” । ଯେଉଁମାନେ ଆବଦ୍ଧ ପରିସର ଭିତରେ ରହନ୍ତି ଏବଂ ବାହାର ଜଗତ ସହ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ ସେପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିକୁ ‘କୁପମଣ୍ଡଳ’ କୁହାଯାଏ । କୁଅ ଭିତରେ ଥିବା ବେଂଗ ଯେପରି ବାହାର ଜଗତ (କୁଅ ବାହାର) କଥା ଯେପରି ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ ସେପରି କେତେକ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ଥିତି ଏହାର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ସଂସ୍କୃତରେ ‘ମଣ୍ଡଳ କୃଷ୍ଣସର୍ପ କଥା’ ନାମକ ଏକ ତମିଜାର ଗଳ୍ପ ଏ ବିଷୟରେ ରହିଛି ।

ଏପରିଭାବେ ବେଂଗମାନଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନା ଆମ ପୁରାଣ ସାହିତ୍ୟମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ତେଣୁ ବେଂଗ ସାମାନ୍ୟ ନଗଣ୍ୟ ଜୀବ ହେଲେହେଁ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବେଶୀ ଏବଂ ଏମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

— — —